ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΟΥΝΙΟΣ, 1837.] [ΑΡΙΘ. 6.

ΣΕΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΡΙΑΝ.

ΓΝΩΣΤΟΝ εἶναι, πιθανῶς, εἰς τοὺς πλειοτέρους ἀναγνώστας τῆς Ἀποθήκης, ὅτι τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ τρέχοντος ἔτους, κατὰ τὸ νέον μηνολόγημα, ἐδοκίμασεν ἡ Συρία σεισμὸν σφοδρότατον καὶ ὀλεθριώτατον. Συνέβη δὲ εἰς τὰς τέσσαρας ἥμισυ ὥρας μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ἡμέραν Κυριακήν· ἀλλ' οὔτε πρὸ αὐτοῦ, οὔτε μετ' αὐτὸν, παρετηρήθησαν ἀξιόλογα τινὰ φαινόμενα. Ὠχρά τις καπνώδης ὁμίχλη ἐσκότιζε τὸν ἥλιον, καὶ μελαγχολική τις νεκρὰ γαλήνη κατεκάθητο ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς φύσεως· ἀλλὰ ταῦτα δὲν εἶναι σπάνια εἰς τὴν Συρίαν. Εἰς τὴν Βηρυττὸν αὐτὴν,—ὅπου διέτριβεν ὁ φίλος, ἐκ τῶν χειρογράφων τοῦ ὁποίου συνάγομεν τὰς εἰδήσεις ταύτας,—δὲν ἔγινε βλάβη σημαντική· ἀλλ' εἰς τὸ πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς πεδίον ἐκρημνίσθησαν οἰκοι τινὲς, καὶ ἐπληγώθησαν ὀλίγοι ἄνθρωποι. Κατὰ διαφόρους ἡμέρας μετὰ τὸν σεισμὸν ἔφθαναν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἀγγελίαι τρομεραὶ, περιγράφουσαι ἀνατροπὰς κωμοπόλεων καὶ χωρίων, καὶ φθορὰν ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἀλλ' αἱ φῆμαι αὗται ἐχρειάζοντο ἐπιβεβαίωσιν. Τέλος πάντων δὲ, μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, ἐπιστολαὶ ἦλθαν ἐκ τοῦ Σαφετίου, διαλαμβάνουσαι ὅτι κατεστράφη ὁλότελα ὁ τόπος αὐτὸς, χωρὶς ν' ἀπομείνῃ κἀμμία ὁποιασδήποτε λογῆς οἰκοδομή· καὶ ὅτι ἡ Τιβεριὰς καὶ ἄλλοι πολλοὶ τόποι ἐδοκίμασαν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀξιοθρήνητον δυστύχημα. Εἰς τινα γράμματα ἐλέγετο, ὅτι δὲν εἶχε σωθῆν παρὰ ἕνας εἰς τοὺς ἑκατόν· ἐνῷ ἄλλα ἐδηλοποίουν ὀρθότερον, ὅτι ἀπὸ τοὺς δεκακισχιλίους κατοίκους τοῦ Σαφετίου τοὐλάχιστον ἑξακισχίλιοι ἀπωλέσθησαν.

Εὐθὺς ὅτε δὲν ἔμεινε πλέον κἀμμία ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀληθείας τῶν δεινῶν τούτων συμβεβηκότων, ἔγινε συνεισφορά τις ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Βηρυττοῦ πρὸς βοήθειαν τῶν δυστυχῶν, ὅσοι ἐπέζησαν· ἐστάλθησαν δὲ καί τινες κύριοι, —ἐκ τῶν ὁποίων εἷς ἦτο καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν μας ἡμερολογίου,—νὰ ἐπιστατήσωσι τὴν διανομὴν τῶν βοηθημάτων. Πανταχῆ, ὅθεν ὅτοι διέβησαν, ἐφαίνοντο, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, τὰ τρομερὰ τοῦ σεισμοῦ ἀποτελέσματα. Εἰς τὴν Σιδῶνα ἔπεσαν ἐξ ὁλοκλήρου ἢ κατὰ μέρος 70 ἕως 100 οἶκοι· ἐφονεύθησαν δὲ ἑπτὰ ἄνθρωποι. Εἰς τὴν Τύρον ὁ ὄλεθρος ἦτο πολὺ δεινότερος· ἐφονεύθησαν 12, ἐπληγώθησαν 30, καὶ μολονότι δὲν ἐκρημνίσθησαν οἱ οἶκοι, ἦτον ὅμως ἀνάγκη πᾶσα νὰ κρημνισθῇ καὶ νὰ οἰκοδομηθῇ ἐκ νέου ἱκανὸν αὐτῶν μέρος, διὰ νὰ γένωσιν ἀσφαλῆ κατοικητήρια. Εἰς ὀλιγάνθρωπόν τι χωρίον, τὄνομα Ῥαμάσσι, ἐφονεύθησαν τριάκοντα· ἤθελε δ' ἐξάπαντος σταθῆν πολὺ γενικώτερος ὁ ἀφανισμὸς, ἐὰν οἱ περισσότεροι τῶν κατοίκων δὲν ἐτύχαιναν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας μικρὸν μόνον μέρος ἔπεσεν. Εἰς ἄλλο τι χωρίον, ὄχι μακρὰν τούτου, ἔπεσαν ὅλα τὰ οἰκήματα· ἐθανατώθησαν 235, καὶ μόνον περὶ τοὺς 60 ἐσώθησαν. Καὶ ἐδῶ, καθὼς εἰς τὸ Ῥαμάσσι, ἦτον ἡ ὥρα τοῦ ἑσπερινοῦ, ὥστε οἱ πλειότεροι τῶν κατοίκων παρευρίσκοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ πόσον διάφορος ἐστάθη τούτων ἡ τύχη! ἡ ἐκκλησία ἔπεσε, καὶ κατεπλάκωσεν ὅλους, ἐκτὸς τοῦ ἱερέως, 130 τὸν ἀριθμόν! Προδιατεθειμένοι οὕτω οἱ ὁδοιπόροι μας, ἐκίνησαν τέλος διὰ τὸ Σαφέτιον, ὅπου νέα θεάματα ἐλέου καὶ φρίκης παρεστάθησαν εἰς τοὺς ἐκπεπληγμένους ὀφθαλμούς των. Ταῦτα ἰδοὺ τίνι τρόπῳ περιγράφονται·—

‘Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ, ἀπηντήσαμεν τὸν ἐν Σιδῶνι προξενικόν μας πράκτορα, ἐπιστρέφοντα εἰς τὰ ἴδια μὲ τὴν χηρεύσασαν ἀδελφήν του. Ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, πλούσιος ἔμπορος τοῦ Σαφετίου, εἶχε παραχωθῆν ἕως τὸν λαιμὸν ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς πεσούσης κατοικίας του, καὶ εἰς τὴν φοβερὰν αὐτὴν θέσιν ἔμεινε διαφόρους ἡμέρας φωνάζων καὶ ζητῶν βοήθειαν· τέλος πάντων δὲ, ἀπέθανε πρὶν εὑρεθῇ τις νὰ τὸν συνδράμῃ! Ἀναβαίνοντες τὸν ἀπόκρημνον λόφον, ἴδαμεν διαφόρους τρομερὰς σχισμὰς καὶ ῥαγίσματα εἰς τὴν γῆν καὶ τοὺς βράχους, δεινὰ προμηνύματα τῆς δεινῆς καταστροφῆς, ἥτις ἄνωθεν ἔμελλε νὰ ἐξαπλωθῇ πρὸ ὀφθαλμῶν μας. Ἀλλὰ πόσον ἐψεύσθησαν ὅλαι μας αἱ προσδοκίαι, ὅτε παρεστάθη γυμνὴ

ἐνώπιόν μας ἡ ἀλήθεια! *Μέχρι τῆς παρούσης στιγμῆς ἐνόμιζα ὑπερβολὰς τὰ ᾀδόμενα· ἀλλὰ μόλις ρίψας ἓν βλέμμα, ἐπληροφορήθην ὅτι ἡ θραῦσις ὑπερέβαινε τοῦ λόγου τὴν δύναμιν. Ἀρκεῖ νὰ εἴπω, ὅτι ἡ μεγάλη αὕτη κωμόπολις, ἥτις μ' ἐφάνη τόσον ἀκμάζουσα πρὸ τεσσάρων ἐναυτῶν, καὶ ἥτις ἦτον ἔτι μᾶλλον τοιαύτη πρὸ δεκαοκτὼ μόνον ἡμερῶν, τ ώ ρ α δ ὲ ν ὑ π ά ρ χ ε ι π λ έ ο ν. Τὸ Σαφέτιον ὑ π ῆ ρ χ ε ν, ἀλλὰ δ ὲ ν ὑ π ά ρ χ ε ι. Τὸ Ἰουδαϊκὸν μέρος τῆς πόλεως, περιέχον πληθυσμὸν πέντε ἢ ἓξ χιλιάδων, ἦτο κτισμένον ὁλόγυρα καὶ ἐπάνω ἀποτόμου τινὸς βουνοῦ·—τόσον δὲ ἀνωφερὴς εἶναι ὁ λόφος, καὶ τόσον πυκνὰ ἦσαν τὰ οἰκοδομήματα, ὥστε κύπτων τὶς ἀπὸ τὰ παράθυρα οἴκου τινὸς ἔβλεπεν ὑποκάτω του τὸ δῶμα τοῦ ἐφεξῆς χαμηλοτέρου·—τὰ κτίρια ὑψόνοντο ὡς κλίμαξ τὸ ἓν ἐπάνωθεν τοῦ ἄλλου· καὶ διὰ τοῦτο, ὁπότε εἰς μίαν στιγμὴν κατεκρήμνισε πάντα οἶκον ὁ τρομερὸς σεισμός, ὁ πρῶτος ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ δευτέρου, ὁ δεύτερος ἐπὶ τοῦ τρίτου, αὐτὸς ἐπὶ τοῦ ἀκολούθου, καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τέλους. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἀληθινὴ αἰτία τῆς σχεδὸν ἀπαραλλήλου φθορᾶς ὡς πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν. Τινὲς τῶν χαμηλοτέρων οἴκων ἐσκεπάσθησαν μὲ τὰ ἐρείπια πολλῶν ἄλλων, οἵτινες ἦσαν ὑπεράνω των. Ἐκ τούτου προῆλθεν ἀκόμη ὅτι πάμπολλοι, μὴ θανατωθέντες ἀμέσως, ἐξέπνευσαν πρὶν ἐμπορέσῃ νὰ γένῃ ἡ ἀπαιτουμένη ἀνασκαφή· τινὲς δ' ἐξεχώθησαν ζωντανοὶ μετὰ πέντε καὶ ἓξ ἡμέρας, ἕνας δέ, ὡς μὲ εἶπαν, μετὰ ἕνδεκα! Ἄνθρωπός τις, πρώην μὲν σύζυγος καὶ πατὴρ, τώρα δὲ ὁλομόναχος, μὲ εἶπεν ὅτι εὕρηκε τὴν γυναῖκά του μ' ἓν παιδίον εἰς τὴν ἀγκάλην αὐτῆς, καὶ τὸ νήπιον μὲ το βυζίον ἀκόμη εἰς τὸ στόμα. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι τὸ βρέφος δὲν εἶχε σκοτωθῆν ἀπὸ τὰ χαλάσματα, ἀλλ' ὅτι εἶχεν ἀποθάνειν τῆς πείνας, ἐνῷ ἐζήτει νὰ ἐκβάλῃ τροφὴν ἀπὸ τῆς νεκρᾶς μητρός του τὰ βυζία! Μὲ εἶπαν πολλοὶ γονεῖς, ὅτι ἤκουαν τὰ παιδάκιά των κράζοντα, Μάμμα, Μάμμα! Πάππα, Πάππα! ἐωσοῦ ξῇ φωνὴ αὐτῶν, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐξασθενιζομένη, ἐκόπτετο τέλος ὑπὸ τοῦ θανάτου, ἐνῷ αὐτοὶ ἢ ἀγωνίζοντο μ' ἀπελπισίαν νὰ ἐξεμπεριδεθῶσιν, ἢ ἐπολέμουν νὰ ἐκβάλωσι τὰ ξύλα καὶ τὰς πέτρας ἀπὸ τὰ ἴδια τέκνα των. Ὦ Θεὲ πολυέλεε, ὁποίας σκηνὰς φρικώδεις πρέπει νὰ ἴδεν ἡ μακρὰ ἐκείνη μέλαινα νύξ, ἥτις ἐπλάκωσεν αὐτοὺς εἰς ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὸν χαλασμὸν, φῶς μὴ ἔχοντας, μήτε δυναμένους νὰ λάβωσιν,—ἐνῷ τέσσαρα πέμπτα ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ ἦσαν ὑπὸ τὰ ἐρείπια, ἐποθαμμένοι ἢ μὲ στεναγμοὺς ὀδυνηροὺς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἐνῷ ἔτρεμεν ἀκόμη καὶ ἐσείετο ἡ γῆ, ὡς νὰ ἦτο πεφοβισμένη εἰς τὰς ἰδίας αὐτῆς τρομερὰς ἐρημώσεις!*

Τί θέαμα ἀξιοθρήνητον! Ὅπου καὶ ἂν στρέψω τοὺς ὀφθαλμούς, δὲν βλέπω παρὰ χάος εὐμέγεθες ἀπὸ πέτρας καὶ χώματα, ξύλα καὶ σανίδια, τραπέζας, καθέκλας, κραββάτια καὶ ἐνδύματα, ἀναμεμιγμένα ὅλα μὲ φρικώδη τινὰ σύγχυσιν. Πανταχοῦ ἄνθρωποι, μαραμμένοι ἀπὸ τὸν κόπον καὶ τὴν λύπην, ἀνασκάπτουν τοὺς οἴκους αὐτῶν, ζητοῦντες τὰ κατεσπαραγμένα καὶ σεσηπότα σώματα τῶν πλακωθέντων αὐτῶν φίλων· ἐνῷ ἐδῶ κ' ἐκεῖ δύο ἢ τρεῖς σηκόνουν φοβερόν τι φθορᾶς γομάριον, φέροντες αὐτὸ εἰς τὸ τελευταῖον οἴκημα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκάλυψα τὸ πρόσωπόν μου, κ' ἐπέρασα διὰ τῶν μόλις ζώντων ἐλεεινῶν λειψάνων τοῦ Σαφετίου. Ἄλλοι ἔκλαιαν μ' ἀπελπισίαν, ἄλλοι ἐγέλων μ' ἀναισθησίαν ἔτι πλέον θλιβεράν. Ἐδῶ γηραλέος τις ἐκάθητο μονήρης ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ποτὲ πληθούσης οἰκίας του· ἐκεῖ ἔπαιζε τέκνον τι, νεώτερον παρὰ νὰ αἰσθανθῇ ὅτι δὲν εἶχεν οὔτε πατέρα οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφὸν οὔτε συγγενῆ εἰς τὸν εὐρύχωρον κόσμον. Σωρηδὸν συνελέγοντο ὁλόγυρά μας—ἄνδρες στερημένοι τὰς γυναῖκάς των—γυναῖκες τοὺς ἄνδρας των—γονεῖς χωρὶς τέκνα, τέκνα χωρὶς γονεῖς· καὶ ὄχι ὀλίγοι, ἀπομείναντες λείψανα μοναχικὰ ἐκτεταμένων οἰκογενειῶν. Ἑκατοίκουν δὲ εἰς τοὺς ἀγροὺς, διεσκορπισμένοι ὑπεράνω καὶ ὑποκάτω τῶν ἐρειπίων, εἰς σκηνὰς ἀπὸ παλαιὰ σανίδια, παλαιοὺς τάπητας, ψάθας, πανία, σπάρτους, καὶ χῶμα, καὶ πολλοὶ δ' ἔμεναν εἰς τὸ ὕπαιθρον· ἐνῷ ἄθλιοι τινὲς, ἀδύνατοι νὰ σαλεύσωσιν ἀπὸ τὰς πληγὰς, ἦσαν ἔτι ἀφειμένοι μεταξὺ τῶν κρημνισμένων οἰκοδομῶν, εἰς θάνατον πᾶσαν στιγμὴν ὑποκείμενοι ἀπὸ τοὺς πέριξ καὶ ἄνωθεν αὐτῶν κρεμαμένους λίθους.

Ἐπεσκέφθησαν ἀκολούθως τοὺς πληγωμένους οἱ φιλάνθρωποι ἀπεσταλμένοι τῆς Βηρυττοῦ, καὶ πολλοὺς αὐτῶν εὗρηκαν εἰς ἀπερίγραπτον ἀγωνίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὰς βρωμερὰς τρύπας, ὅπου ἦσαν οἱ ἄθλιοι συσσωρευμένοι, δὲν ὑπῆρχε θεραπείας ἐλπὶς, διὰ τοῦτο, εἰς περίθαλψιν αὐτῶν, ἐκρίθη πρὸ πάντων ἀναγκαῖον, καὶ χωρὶς ἀναβολῆς κατεσκευάσθη, προσωρινόν τι νοσοκομεῖον. Εἰς τοῦτο συνήθροισαν ὅλους τοὺς πληγωμένους, τοὺς διεμοίρασαν ἰατρικὰ καὶ καθαρὰ πανία διὰ τὰς πληγὰς, καὶ ἐμίσθωσαν ἰατρὸν τινὰ ἐντόπιον νὰ τοὺς ἐπιμελῆται. Μετέπειτα ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς δυστήνου πόλεως, καὶ μετὰ πέντε ἥμισυ ὥρας ἔστησαν τὰς σκηνὰς αὐτῶν ἔμπροσθεν τῶν ἐρειπίων τῆς περιβοήτου Τιβεριάδος. Ἐδῶ εὕρηκαν μετριώτερα τὰ δεινὰ

τῶν ἐγκατοίκων· ἀπὸ πληθυσμὸν περίπου 2500 ὡς 700 μόνον ἐχάθησαν, ἐνῷ εἰς τὸ Σαφέτιον ἀπὸ 5000 Ἰουδαίους 4000 ἐφονεύθησαν, μία δὲ χιλιὰς Μουσσουλμάνων, καὶ τὸ ἥμισυ τῶν ἐκεῖ ὀλίγων Χριστιανῶν.

Οἱ πληγωμένοι ἐνταῦθα δὲν ἦσαν τόσον παρημελημένοι, ὅσον εἰς τὸ Σαφέτιον· τὰ πάντα περὶ αὐτῶν ἦσαν πολὺ εὐτακτότερα. Ἡ σύγχυσις ὅμως καὶ ταλαιπωρία, αἵτινες ἐπεκράτουν ἀκόμη καὶ ἐδῶ τὰς πρώτας ἡμέρας μετὰ τὸν σεισμὸν, ἦσαν ὄχι ὀλιγώτερον φρικώδεις. Εἰς διασάφησιν τούτου μᾶς παριστάνει τὸ ἡμερολόγιον τὰς δεινοπαθείας τοῦ μόνου ἐν Τιβεριάδι Ἰουδαίου ἰατροῦ·—'Οὗτος,' λέγει, 'εἶναι βαθύπλουτος· ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του ἐφονεύθησαν πρὸ ὀφθαλμῶν του· ἡ ἰδία του κνήμη ἐσυντρίβη, καὶ μετὰ τὸν συντριμμὸν ἐκρατεῖτο συνεσφιγμένη ἀπὸ τὰς πέτρας, αἳ ὁποῖαι τὴν ἐπλάκωσαν. Εἰς τὴν ἐλεεινὴν ταύτην θέσιν, ἔμεινε δύο ἡμέρας ὁλοκλήρους, φωνάζων καὶ παρακαλῶν νὰ ἔλθῃ τις, ὥστε νὰ σηκώσῃ τὰς ἐπάνω του ὀλίγας πέτρας, καὶ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ· διὰ τοῦτο ἐπρόσφερε χρήματα, καὶ ἀνέβη ἕως τὰ τριακόσια Λίστηλα· πλὴν ματαίως· καθεῖς εἶχε τὴν γυναῖκα, ἢ τὰ παιδία, ἢ τοὺς συγγενεῖς του εἰς ὁμοίαν κατάστασιν, καὶ οὐδεὶς ἤθελε νὰ ὑπάγῃ. Τέλος, αἱ μυῖαι ἐκάθισαν ἐπὶ τῆς συμβίας καὶ τῶν τέκνων του, καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πληγῆς· τότε, ἀπηλπισμένος, ἥρπασε ξύλον τι παρακείμενον, κ' ἐπροσπάθει νὰ σύρῃ κατεπάνω τῆς κεφαλῆς του πέτραν τινὰ τῶν ἄνωθεν αὐτῶ, ὥστε νὰ τελειώσῃ οὕτω συγχρόνως καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὰ πάθη του. Μ' ὅλα ταῦτα, ὁ ἄνθρωπος ζῇ ἀκόμη, καὶ πιθανὸν ὅτι θέλει συντόμως ἀναλάβειν.'

Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ τούτων ὅμοια δεινὰ ἐπροξένησε καθ' ὅλην τὴν Συρίαν ὁ σεισμὸς τῆς πρώτης Ἰανουαρίου. Κέντρον αὐτοῦ θεωρεῖται ἡ Λίμνη τῆς Τιβεριάδος· ἔσχατα δὲ ὅρια τῆς ἐνεργείας του ἦσαν ἡ Αἴγυπτος καὶ τὸ Σινᾶ.

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΑΣΠΑΡ ΩΣΕΡ.

Συνέχεια ἀπὸ Σελ. 68.

ΕΙΠΑΜΕΝ ἤδη, ὅτι, ἀφοῦ ὁ Κάσπαρ Ὥσερ ἐπροώδευσεν ἀρκετὰ εἰς τὴν γνῶσιν τῆς Γερμανικῆς διαλέκτου, ἐδοκίμασε νὰ ἱστορήσῃ τὸν ἴδιον αὐτοῦ βίον· τοῦτο, κοινολογηθὲν, ἔβαλεν εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τοῦ ἀτυχοῦς μειρακίου· διότι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ πιθανῶς πρὸς ἐμποδισμὸν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ εἰρημένου σκοποῦ, ἐπεχείρησέ τις ἄγνωστος, τὴν 17ην Ὀκτωβρίου, 1829, νὰ δολοφονήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ διδασκάλου του Δῶμερ. Ἀπέφυγεν ὅμως μὲ πληγήν τινα, μικρὰν μὲν, ἀλλὰ, διὰ τὴν τεταραγμένην κατάστασιν τοῦ νευρικοῦ του συστήματος, πολλῆς κακοπαθείας καὶ μακροχρονίου ἀσθενείας πρόξενον.

Ἀκολούθως, ὁ Ἄγγλος Κόμης Στανόπης (Earl Stanhope) ἀναδεχθεὶς τὸ βάρος τῆς διατηρήσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κάσπαρ, μετέφερεν αὐτὸν εἰς τὸ Ἀνσπάχιον, ὅπου ἐβάλθη ὑπὸ τὴν φροντίδα προκομμένου τινὸς παιδαγωγοῦ, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ συνεκατοίκει. Ἐμελετᾶτο δὲ νὰ σταλθῇ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἤθελεν εἶσθαι ἀρκετὰ ἐλεύθερος ἀπὸ πάντα φόβον δολοφονίας. Καὶ τρόντι ὁ φόβος, τὸν ὁποῖον εἶχε πολὺν καιρὸν μετὰ τὴν πρώτην κατὰ τῆς ζωῆς του ἐπιχείρησιν, φαίνεται ὅτι εἶχε μετριάσειν ἱκανῶς, ἀφοῦ ἐκάθισε διάφορα ἔτη ἀνενόχλητος εἰς τὸ Ἀνσπάχιον. Ἀλλ' ὁ κρύφιος ἐχθρός του ἐκαιροφυλακτοῦσεν εἰσέτι. Ἐνῷ ἀνεχώρει ἀπὸ τὸ δικαστήριον τὸ πρωῒ τῆς 14ης Δεκεμβρίου, 1833, ξένος τις, περιτυλιγμένος εἰς μέγα ἐπανωφόριον, ἐπλησίασεν εἰς αὐτὸν μὲ πρόφασιν ὅτι εἶχε κάτι ἀξιόλογον νὰ τὸν κοινοποιήσῃ. Ὁ Κάσπαρ ἐπαραιτήθη μὲν τότε, ἐπειδὴ ὑπήγαινεν εἰς τὸ γεῦμα· ἀλλ' ὑπεσχέθη νὰ ἐνταμώσῃ τὸν ξένον μετὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸν κῆπον τοῦ παλατίου. Καὶ τρόντι ἐστάθη τόσον ἄφρων, ὥστε νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ ἀγνώστου ἀνθρώπου, χωρὶς νὰ προειδοποιήσῃ οὔτε τὸν διδάσκαλόν του, οὔτε ἄλλον κανένα· ὁ ξένος ἔσυρε χαρτία τινὰ ὑποκάτωθεν τοῦ ἐπανωφορίου, καὶ, ἐνῷ ὁ Κάσπαρ ἔμελλε νὰ τὰ ἐξετάσῃ, ἐμαχαίρωσεν αὐτὸν σιμὰ τῆς καρδίας μὲ ξίφος τι, τὸ ὁποῖον ἐκράτει ἐπάνω του κρυμμένον. Αἱ πληγαὶ δὲν ἐπέφεραν ἄμεσον θάνατον. Ὁ Κάσπαρ ἠδυνήθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκον· ἀλλ' ἠμπόρει μόνον νὰ προφέρῃ μὲ διακεκομμένας συλλαβὰς, 'Κῆπος τοῦ παλατίου—πουγγίον—Οὐζ—μνημεῖον.' Ὁ παιδαγωγὸς, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν φροντίδα ἦτον ἐμπιστευμένος, ἔστειλε τοὺς στρατιώτας τῆς ἀστυνομίας εἰς τὸ μνημεῖον τοῦ Οὐζένου, εἰς τὸν τοῦ παλατίου κῆπον, ὅπου εὕρηκαν πουγγίον τι μεταξωτὸν χρώματος ἰοειδοῦς, περιέχον κομμάτιον χαρτίου, μὲ τὰ ἑξῆς ἐπιγεγραμμένα· ''Ο Ὥσερ δύναται κάλλιστα νὰ σᾶς εἴπῃ καὶ διατί ἦλθα ἐδῶ, καὶ ποῖος εἶμαι. Διὰ νὰ μὴ λάβῃ αὐτὸς τὸν κόπον, ἀς σᾶς εἴπω ἐγὼ ὁ ἴδιος πόθεν ἔρχομαι· ἔρχομαι ἀπὸ—ἀπὸ τὰ Βαυαρικὰ σύνορα,—ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ——. Σᾶς χαρίζω καὶ τὸ ὄνομά μου, Μ. Α. Ο.' Κατὰ τοῦ Κάσπαρ τὴν περιγραφὴν, ὁ ἄνθρωπος ἦτον ὁ αὐτὸς, ὅστις ἐζήτησε καὶ πρότερον νὰ τὸν θανατώσῃ εἰς τὴν Νοριμβέργαν. Ἀπέθανε δὲ ὁ ταλαίπωρος Κάσπαρ Ὥσερ τὴν νύκτα τῆς*

17ης Δεκεμβρίου, ἐξ αἰτίας τῶν πληγῶν τὰς ὁποίας εἶχε λάβειν· καὶ μολονότι ὁ Κόμης Στανόπης ἐπρόσφερε βραβεῖον ἀπὸ 5000 φιορίνια διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ δολοφόνου, ἡ ζωὴ μ' ὅλον τοῦτο καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ μένουν εἰσέτι ἐξίσου ἀκατανόητα μυστήρια. Εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Κάσπαρ Ὥσερ, ἥτις συνέβη τὴν 26ην Δεκεμβρίου, παρευρέθησαν πλεῖστοι, κινημένοι ἀπὸ τὴν βαθυτάτην συμπάθειαν· καθότι ὁ δυστυχὴς νέος ὑπερηγαπᾶτο. Ὁ διδάσκαλός του ἐξεφώνησε λόγον ἐπάνωθεν τοῦ τάφου του, εἰς τὸ διάστημα τοῦ ὁποίου ἀνέφερε τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ σφαγέντος, ὅστις, ἐρωτηθεὶς ἂν ἐσυγχώρει τοὺς ἐχθρούς του, 'Παρεκάλεσα τὸν Θεόν,' ἀπεκρίθη, 'νὰ συγχωρήσῃ ὅλους ὅσους ἐγνώρισα· ἐγὼ προσωπικῶς τίποτε δὲν ἔχω νὰ συγχωρήσω, ἐπειδὴ κανεῖς ποτὲ δὲν με ἔβλαψε.'

Ο ΑΡΤΟΚΑΡΠΟΣ.

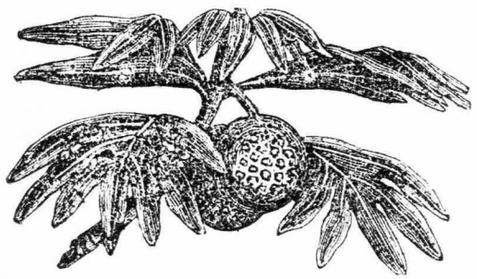

Ο Αρτοκαρπος γεννᾶται εἰς τὴν Πολυνησίαν καὶ εἰς διάφορα μέρη τοῦ Ἰνδικοῦ Ἀρχιπελάγους· κατοικεῖ δὲ μόνον τόπους, οἵτινες εἶναι καὶ θερμοὶ καὶ ὑγροί. Ἡ Ἀρτοκαρπέα εἶναι μέγα καὶ ὑψηλὸν δένδρον, ἄσον αἱ μεγαλήτεραι μηλέαι· ἔχει δὲ κορυφὴν ἁπλωτὴν, πυκνόκλαδον, καὶ πλήρη ἀπὸ βαθυτάτου χρώματος φύλλα. Κατὰ τὸ μέγεθος ὁ καρπὸς ἐξισοῦται μὲ πεπόνιον τοῦ μεγαλητέρου εἴδους· εἰς τὸ κέντρον ἔχει πυρῆνα καὶ ὀλίγας ἀτελεῖς σπόρους· σχῆμα δ' ἔχει στρογγύλον, καὶ παχὺν τινὰ τραχὺν φλοιόν. Ὅταν ὡριμάσῃ, εἶναι κίτρινος καὶ μαλακός· ἀλλὰ δὲν τρώγεται ποτὲ ὠμὸς, πλὴν ὑπὸ χοίρων· κατασκευάζεται δὲ διαφοροτρόπως. Εἰς τὰς Κοινωνικὰς νήσους, ὅπου πλεονάζει, τὸν ἑψήνουν οἱ ὁδοιποροῦντες ἐντόπιοι εἰς τὴν φλόγα ἢ τὴν στάκτην πυρκαϊᾶς ἀπὸ ξύλα· καὶ ἀφαιροῦντες τὸν φλοιὸν, τρώγουν τὸν καρπόν. Κάποτε, προετοιμασθεὶς οὕτω, βυθίζεται ἀκολούθως εἰς ῥυάκιον ὕδατος, καὶ, ἀφοῦ ἐντελῶς ἐμπλησθῇ, ἐποτελεῖ μαλακήν τινα, γλυκεῖαν, σπογγώδη ψίχαν, ἢ εἶδος ζύμης, τὴν ὁποίαν οἱ ἐντόπιοι ὑπεραγαποῦν.

Ὁ γενικὸς ὅμως καὶ ὁ καλήτερος τρόπος τοῦ κατασκευάζειν τὸν ἀρτόκαρπον εἶναι οὗτος·— Ἀφοῦ ἀποξυσθῇ ὁ φλοιὸς, κόπτεται καθεῖς καρπὸς εἰς τρία ἢ τέσσαρα κομμάτια, καὶ ἀφαιρεῖται προσεκτικῶς ὁ πυρήν· λίθοι πυρωμένοι ἁπλόνονται εἰς τὸν πάτον τῆς κοιλότητος, ἡ ὁποία συγκροτεῖ τὸν φοῦρνον, καὶ σκεπάζονται μὲ φύλλα, ἐπὶ τῶν ὁποίων βάλλονται τὰ κομμάτια τοῦ ἀρτοκάρπου· ἐπάνωθεν τῶν κομματίων τούτων στρώνονται πράσινα φύλλα, πυρωμέναι δὲ πέτραι βάλλονται ἐπὶ τῆς κορυφῆς· τὸ ὅλον σκεπάζεται τότε μὲ χώματα καὶ φύλλα, διαφόρων δακτύλων βάθους. Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην διαμένει ὁ φοῦρνος ἡμίσειαν ὥραν ἢ καὶ πλειότερον· ἔπειτα δὲ ἀφαιροῦνται τὰ χώματα καὶ τὰ φύλλα, κ' ἐκβάλλονται τὰ κομμάτια τοῦ ἀρτοκάρπου· τὸ ἔξωθεν αὐτῶν μέρος ἀποκτᾷ γενικῶς ὡραίαν τινὰ μελανότητα· τὸ δὲ μέσα παρουσιάζει λευκὴν τινὰ ἢ κιτρίνην μαλακὴν οὐσίαν, ὁμοιάζουσαν τὴν ψίχαν μικροῦ ἄρτου. Ἀλλ' ἡ πρὸς τὸ ψωμίον ὁμοιότης αὐτοῦ στέκει μόνον εἰς τὴν θεωρίαν. Γεῦσιν ἔχει ὀλιγωτάτην, καὶ αὐτὴ δὲ συχνὰ κλίνει εἰς τὸ γλυκύ· εἶναι μὲν ὀλίγον τι ἀλευρώδης, ἀλλ' ὄχι τοσοῦτον, ὅσον διάφορα ἄλλα φυτὰ, καὶ πιθανῶς ὀλιγώτερον τοῦ Ἀγγλικοῦ γεωμήλου. Εἰς τοὺς Πολυνησιώτας χρησιμεύει ὡς τὸ κυριώτερον εἶδος τροφῆς, κ' ἐμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ δικαίως ἡ τῆς ζωῆς βακτηρία των. Διὰ τοὺς ἄρχοντας κατασκευάζεται δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ διὰ τοὺς πτωχοὺς μόνον ἅπαξ.

Ὑπάρχουν δὲ διάφορα εἴδη τοῦ ἀρτοκάρπου, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ καλήτερον δὲν περιέχει οὔτε σπόρους οὔτε πυρῆνα. Ἐπειδὴ δὲ τὰ διάφορα εἴδη ὡριμάζουν κατὰ διαφόρους καιροὺς, καὶ προσέτι ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ δένδρον καρποφορεῖ δὶς ἢ καὶ τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, διὰ τοῦτο εἰς τέσσαρας μόνον ἢ πέντε μῆνας δὲν εὑρίσκονται ὡριμοι ἀρτόκαρποι.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον διὰ τὰς ἐξαιρέτους αὐτῆς ἀπώρας ἐπωφελὲς δένδρον ἡ ἀρτοκαρπέα· χορηγεῖ κόμμι τι πολύτιμον, ἢ ῥητίνην, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται ἀντὶ πίσσης οἱ ἐντόπιοι, ἀλείφοντες μ' αὐτὴν τὰ μονόξυλά των· ὁ φλοιὸς τῶν τρυφερῶν κλάδων χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν διαφόρων εἰδῶν τοπικοῦ πανίου· ὁ δὲ κορμὸς τοῦ δένδρου παρέχει τὰ πλέον πολύτιμα ξυλικῆς εἴδη, καθότι ἐξ αὐτοῦ ναυπηγοῦν μονόξυλα, οἰκοδομοῦν οἴκους, καὶ χειροτεχνοῦν παντοῖα ἔπιπλα.

Τὰ πνεύματα τὰ ἔξοχα ζητοῦν τὴν ἐρημίαν,
Καὶ φεύγουν τὴν μὲ τοὺς κοινοὺς ἀνθρώπους κοινωνίαν·
Καθὼς ὁ μέγας πλάτανος τὰς ῥίζας του δὲν βάλλει,
Παρ' ὅπου πλατανόκορμοι δὲν τὸν ἐγγίζουν ἄλλοι.

Π. ΣΟΥΤΣΟΣ.

Ο ΑΓΥΡΤΗΣ.

Ἐὰν δὲν ἐξεύρῃς τί εἶναι ὁ ἀγύρτης, δὲν σημαίνει τίποτε· οὔτε ἤθελεν εἶσθαι μεγάλη τις ζημία, νὰ μὴ μάθῃς ποτέ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνδέχεται κάνένα καιρὸν νὰ πέσῃς εἰς χεῖρας αὐτοῦ, ἐὰν δὲν ἦσαι προειδοποιημένος, διὰ τοῦτο θέλω κατὰ δύναμιν σ' ἐξηγήσειν τί εἶναι ὁ ἀγύρτης, ὥστε, γνωρίζων τὸν κίνδυνον, νὰ προφυλάττεσαι.

Ἀγύρτης λοιπὸν, ἢ Ἰατροκάπηλος, εἶναι, ὅστις πολλάκις ἐπιχειρεῖ νὰ θεραπεύῃ ἀσθενείας μὲ τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον οὐδεὶς ἄλλος δύναται· μὲ εἰδικόν τι ἰατρικὸν, εἰς αὐτὸν μόνον ἐγνωσμένον. Θέλεις νὰ διακρίνῃς ἀγύρτην ἀπὸ ἰατρὸν πεπαιδευμένον, καὶ χειρουργὸν ἔμπειρον; Προφανέστατον αὐτοῦ γνώρισμα εἶναι, ὅτι μεταχειρίζεται τὰ ἴδια μέσα πρὸς θεραπείαν ἀσθενειῶν παντάπασι διαφόρων, καὶ πολλάκις ἐκ διαμέτρου ἐναντίων. Αὕτη δὲ εἶναι μία τόσον ἀναίσχυντος ἀγυρτεία, ὥστε δικαίως ἐμπορεῖ τις ν' ἀμφιβάλλῃ, ἂν ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι τόσον ἁπλοῖ, ὥστε νὰ μὴ βλέπωσι τὴν ἀπάτην· ἀλλὰ, μ' ὅλα ταῦτα, τοιοῦτοι ἄνοες ὑπάρχουν, καὶ πολλοί. Ἐπιθυμῶν δὲ νὰ μὴ πράττῃς καὶ σὺ ἀφρόνως ὡς οἱ τοιοῦτοι, θέλω προσπαθήσειν νὰ σὲ ἀποδείξω, ὅσον ἁπλούστερα δύναμαι, πόσον ἀνόητον καὶ ἐνταυτῷ κακὸν εἶναι νὰ θέλῃ τις νὰ ἰατρεύῃ ἀντικειμένας ἀσθενείας μὲ τὰ ἴδια μέσα.

Ὑπόθες ὅτι τρία παιδία ἤθελαν νὰ κάμωσι τρία πράγματα, τὸ μὲν νὰ πυρώσῃ τὰς χεῖράς του, τὸ δὲ νὰ πετάξῃ τὸ πέτασμά του, καὶ τὸ ἄλλο νὰ σβέσῃ τὴν δίψαν τα· ἐγὼ δὲ τὰ ἐδιώριζα ἀφεύκτως νὰ ἀνάψωσι μίαν καλὴν φωτίαν, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ καθὲν ἐξ αὐτῶν τὴν ἐπιθυμίαν του. Καὶ τυφλὸς βλέπει ἐδῶ ὅτι, ἂν καὶ τοῦ πρώτου ἡ ἀναφθεῖσα φωτία θέλει θερμάνειν τὰς χεῖρας, οὔτε τοῦ δευτέρου ὅμως τὸ πέτασμα θέλει πετάξειν, οὔτε τοῦ τρίτου τὴν δίψαν θέλει σβέσειν· ἐγὼ δὲ ὁ συμβουλάτωρ ἤθελα δικαίως κριθῆν ἀξιογέλαστος καὶ ἀξιοκαταφρόνητος.— Ὄχι ὀλιγώτερον ἀξιογέλαστοι καὶ ἀξιοκαταφρόνητοι εἶναι ὅλοι οἱ ἀγύρται τοῦ κόσμου, οἵτινες θέλουν νὰ θεραπεύωσι διαφόρους ἀσθενείας μὲ τὸ αὐτὸ ἰατρικόν.

Ἂς ὑποθέσωμεν πάλιν τρεῖς ἀσθενεῖς· τὸν πρῶτον λειποθυμημένον ἀπὸ ἀδυναμίαν καὶ κόπον, τὸν δεύτερον πάσχοντα ἀπὸ ῥευματισμὸς, καὶ τὸν τρίτον ἀπὸ ἐσωτερικήν τινα φλόγωσιν· ἐμὲ δὲ τοσοῦτον ἄφρονα, ὥστε νὰ θελήσω καὶ τοὺς τρεῖς νὰ τοὺς ἰατρεύσω, δίδων εἰς ἕκαστον αὐτῶν ποτήριον κρασίου. Τώρα ὁ οἶνος τοῦ μὲν πρώτου ἀσθενοῦς δύναται νὰ ζωογονήσῃ τὰ ἀδυνατήσαντα πνεύματα· ἀλλὰ δὲν εἶναι διόλου πιθανὸν νὰ ἀναλάβῃ ὁ ῥευματικός· ὅσον δὲ διὰ τὸν τρίτον, τὸν ἀπὸ φλόγωσιν πάσχοντα, δύναται καὶ θάνατον νὰ τοῦ προξενήσῃ. Ἤθελες δὲ εἰς τοιαύτην περίστασιν μ' ἐπαινέσειν διὰ τὴν γνῶσιν καὶ καλοσύνην μου, ἢ μὲ κατηγορήσειν μᾶλλον διὰ τὴν ἀμάθειαν καὶ σκληρότητά μου; βέβαια ἤθελες μὲ ἀποφεύγειν ὡς εἰς τὸ ἄκρον ἐπικίνδυνον. Ὁμοίως ἀπόφευγε τοὺς ἀγύρτας.

Ἡ ἀναίδεια τῶν ἀγυρτῶν εἶναι σχεδὸν ἀνυπόφορος. Ὁ ἕνας ἐπαγγέλλεται νὰ ἰατρεύῃ σχεδὸν πᾶσαν ἀσθένειαν ἀνθρωπίνην μὲ ὀλίγας φιάλας ἰατρικοῦ, τὸ ὁποῖον, εἰς πολλὰς περιστάσεις, οὔτε βλάπτει, οὔτε ὠφελεῖ· ἐνῷ ἄλλος μεγαλαυχῶν ἐπιχειρεῖ τὸ ἴδιον μὲ κουτίον καταπότια! Εἰς τοιαύτην ἀναίδειαν δὲν ἀνήκει παρὰ ἐμπαιγμὸς καὶ περιφρόνησις· ἀλλὰ τίς ἔχει καρδίαν νὰ γελᾷ εἰς τὰ τοσαύτης βλάβης πρόξενα; Ὅταν ὁ ἀγύρτης καταπείθῃ ἄθλιον τινὰ πάσχοντα ν' ἀφοσιωθῇ εἰς τὰ ἀνωφελῆ, ἢ καὶ βλαβερὰ ἴσως, ἰατρικά τα, ἀντὶ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ἀπὸ ἰατρὸν ἢ χειρουργὸν ἔμπειρον, παίζει μὲ τὴν ζωὴν, καὶ θυσιάζει τὴν εὐτυχίαν ἑνὸς ἀνθρώπου!

Ἐὰν ποτὲ ὁπωσδήποτε ἀσθενήσῃς, μὴν ὑπάγῃς εἰς ἀγύρτην, ἀλλὰ φεῦγέ τον ὡς τὴν πανώλη· ὕπαγε ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς ἕνα, ὅστις ἐξώδευσε τὰς ἡμέρας του εἰς τὴν ἀπόκτησιν ἰατρικῶν γνώσεων. Δὸς εἰς αὐτὸν τὸ ἀργύριόν σου, καὶ μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἔλπιζε εἰς τὴν βοήθειάν του. Μάλιστα, ἂν δὲν ἔχῃς χρήματα, μὴ λυπηθῇς δι' αὐτὸ τοῦτο· διότι, ἂν καὶ οἱ ἀγύρται ὀλίγον εὐχαριστῶνται νὰ δίδωσι τὰς συμβουλάς των χάρισμα, πολλοὶ φρόνιμοι καὶ καλοὶ ἰατροὶ καὶ χειρουργοὶ στοχάζονται χρέος αὐτῶν ὄχι μόνον ἀμισθὶ νὰ συμβουλεύωσιν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰδίων των νὰ βοηθῶσι καὶ νὰ περιθάλπωσι τοὺς πτωχοὺς νοσοῦντας.

Μιαν τῶν ἡμερῶν ἤκουσεν ὁ Ὀβερλῖνος θόρυβον μέγαν εἰς τὸ χωρίον. Ἐκβῆκε πάραυτα, καὶ, προχωρήσας ὀλίγον, ἴδεν ἀνθρώπους πολλοὺς συμμαζευμένους, οἵτινες ἐκακομεταχειρίζοντο ξένον τινὰ, λέγοντες εἰς αὐτὸν τὰ πλέον ὑβριστικὰ λόγια· 'Ἑβραῖος! Ἑβραῖος!' ἐφώναζαν πανταχόθεν· ὁ δὲ ἱερεὺς, σπρώχνων ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἐπέρασε διὰ μέσου των, καὶ μὲ πολλὴν δυσκολίαν τοὺς ἔκαμε νὰ σιωπήσωσιν. Εὐθὺς δ' ἀφῆ ἐκαταλλαγίασεν ἀρκετὰ τὸ πλῆθος, τοὺς ἐπέπληξε σφοδρὰ, λέγων ὅτι ὁ σκληρὸς τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ἐμεταχειρίσθησαν τὸν ξένον, τοὺς δείχνει ἀναξίους τοῦ Χριστιανικοῦ ὀνόματος· καὶ προσθέτων ὅτι, ἂν ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος δὲν ὠνομάζετο Χριστιανὸς, αὐτοὶ βέβαια δὲν ἐφέροντο ὡς Χριστιανοί.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ.

Επιστολη Β'.

Εμπόδια εἰς τὴν ὠφέλειαν τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Ισως δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἔργον καλὸν καὶ φιλάνθρωπον, τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἀπαντᾷ δυσκολίας καὶ ἐμπόδια. Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις τῆς νεολαίας, τὸ ἐλάχιστον, ἀπαντᾷ προσκόμματα ἀναρίθμητα. Ἐκ τῶν κυριωτέρων εἶναι τὰ ἀκόλουθα·—

Α'. Ἡ φιλαργυρία μερικῶν γονέων. Νομίζουν τινὲς, καθὼς φαίνεται, ὅτι ἄλλο χρέος δὲν ἔχουν πρὸς τὰ τέκνα των παρὰ νὰ τὰ τρέφωσι καὶ νὰ τὰ ἐνδύνωσι,—μὲ ἄλλας λέξεις, φροντίζουν διὰ τὸ σῶμα καὶ ὄχι διὰ τὸ πνεῦμα, τὸν ἀθάνατον νοῦν. Λυποῦνται τὰ ἔξοδα τοῦ σχολείου, τὸν μισθὸν τοῦ διδασκάλε, τὴν τιμὴν τῶν ἀναγκαίων βιβλίων, κτλ., καὶ ἢ δὲν στέλλουν τὰ παιδία των εἰς σχολεῖον χάριν τοῦ ἀσημάντου κέρδους, τὸ ὁποῖον ἤθελε προκύψειν ἀπὸ τοὺς κόπους των, ἢ τὰ βάλλουν εἰς διδάσκαλον εὐθηνὸν καὶ ἀνάξιον, ἤ, τέλος, δὲν φροντίζουν ὥστε νὰ ἔχῃ ὁ διδάσκαλος τὰ μέσα νὰ τὰ ἐκπαιδεύσῃ, καὶ οὕτω χάνουν καὶ τὰ μικρὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα πραγματικῶς καταβάλλουν. Ἀλλ' «Ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.» Β'. Κορ. Θ'. 6.

Β'. Ἡ διάθεσις τῶν πλουσίων νὰ προμηθεύωσιν ἰδιαιτέρους διδασκάλους διὰ τὰ τέκνα των προξενεῖ ὄχι μικρὰν ζημίαν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα. Ἔχοντες τὰ μέσα νὰ ἐκπαιδεύωσιν ἰδιαιτέρως τὰ τέκνα των, πολλάκις δὲν φροντίζουν διὰ τὰ κοινὰ σχολεῖα. Ἡ ἀμέλεια δὲ αὕτη πηγάζει ὄχι τόσον ἀπὸ καταφρόνησιν ἢ ἰδιοτέλειαν, ὅσον ἀπὸ ἐσφαλμένην ἰδέαν. Ἡ παιδεία θεωρεῖται ὡς πραγματεία, ᾗ ὅποιος τὴν θέλει ἀς τὴν ἀγοράσῃ. Ἀλλὰ τί συμβαίνει; Ἡ κοινότης πάσχει, καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ μεθέξωσι καὶ οἱ πλούσιοι τῆς κοινῆς δυστυχίας.

Γ'. Ἡ ἀδιαφορία τῶν γονέων. Οἱ πλειότεροι γονεῖς στέλλουν τὰ τέκνα εἰς τὸ σχολεῖον μᾶλλον πρὸς ἰδίαν των ἀνάπαυσιν, παρὰ πρὸς ὄφελος τῶν παιδίων. Τὸ σχολεῖον, κατὰ τὴν γνώμην τῶν τοιούτων, εἶναι εἶδος παιδοτροφείου, καὶ ὁ διδάσκαλος εἶδος τροφοῦ· εὐθὺς λοιπὸν ἀφοῦ κριθῇ τὸ τέκνον ἀρκετὰ μεγάλον διὰ τὸ δεύτερον τοῦτο παιδοτροφεῖον καὶ τὴν δευτέραν ταύτην τροφὸν, τὸ παραδίδουν εἰς τὸν δημόσιον διδάσκαλον, ἢ εἰς γέροντα τινὰ ἰδιαίτερον σχολάρχην, ἢ πτωχὴν τινὰ γραῖαν διδασκάλισσαν, περιχαρεῖς, πρῶτον μὲν καὶ κυριώτατον, ὅτι τὸ ἐξεφορτώθησαν, καὶ δεύτερον, ὅτι ἐνδέχεται ἴσως μὲ τὸν καιρὸν νὰ μάθῃ γράμματα! Ἀλλὰ περισσότερον δὲν φροντίζουν· οὐδὲ τὸ σχολεῖον ἐπισκέπτονται ποτὲ, οὐδ' ἐρευνοῦν ἂν ὁ διδάσκαλος ἐκτελῇ πιστῶς τὰ χρέη του, ᾗ ἂν οἱ μαθηταὶ προοδεύωσιν, ἢ τὸ ἐναντίον. Ποτὲ δὲν ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν ὅτι ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ ἐνθαρρύνεται, —καὶ νὰ ἐνθαρρύνεται ὄχι διὰ ποταπῶν φιλοδωρημάτων, τὰ ὁποῖα εὐχαριστοῦν ἴσως ἀγενῆ τινὰ πνεύματα· ἀλλὰ διὰ ὑπολήψεως καὶ τιμῆς, μόνων ἱκανῶν ἀμοιβῶν τῶν κόπων καὶ μόχθων, ὅσους ἐξ ἀνάγκης ὑποφέρει ὁ ἐπιμελὴς καὶ ἀληθινὸς διδάσκαλος.

Εἶναι τῳόντι ἀξιοθρήνητον νὰ βλέπῃ τις μὲ πόσην ἀδιαφορίαν ᾗ ἀσυλλογισίαν ἐμπιστεύονται τὰ τέκνα των εἰς πάντῃ ἀναξίους διδασκάλους ὄχι μόνον οἱ ἀμαθεῖς καὶ χυδαῖοι, ἀλλὰ ᾗ πολλοὶ νουνεχεῖς ᾗ πεπαιδευμένοι γονεῖς! Φαντάζονται ἴσως οἱ κύριοι οὗτοι περιττὸν πάντα κόπον περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τόσον νεαρῶν παιδίων, καὶ ἀναβάλλουν τὰς περὶ τούτου φροντίδας των εἰς ἀκολούθους ᾗ ὡριμωτέρους χρόνους. «Ὅταν προχωρήσωσι,» λέγω, «εἰς ὑψηλότερα μαθήματα, τότε θέλομεν κάμειν πᾶν ὅ,τι δυνάμεθα ὑπὲρ αὐτῶν.» Ἀλλὰ τοὺς λανθάνει ἀράγε ὅτι εἰς τὴν τρυφερωτάτην ἡλικίαν γίνονται αἱ μονιμώτεραι ἐντυπώσεις; Τοὺς φαίνεται φρόνιμον νὰ καταβάλλωσιν ἀσθενῆ καὶ σαθρὰ θεμέλια, ἐνῷ μάλιστα σκοπεύουν νὰ ἐποικοδομήσωσι λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ παλάτια;

Γονεῖς! ἐὰν ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα, ἐὰν ἐπιθυμῆτε τὴν εὐτυχίαν τῶν τέκνων σας, μὴν ἀδιαφορεῖτε περὶ τῶν μικρῶν σχολείων· μὴ φαντάζεσθε, ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι μικρὰ, εἶναι ᾗ μικρᾶς προσοχῆς ἄξια. Μὴ παραδίδετε εἰς τὸν τυχόντα διδάσκαλον τὰ τρυφερὰ τέκνα σας· διότι ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ ἐνεργεῖ ἐπάνω εἰς τῶν φιλτάτων σας τὸν χαρακτῆρα. Τέλος, ὑπολήπτεσθε καὶ τιμᾶτε τοὺς διδασκάλους, ἐὰν ἐπιθυμῆτε διδασκάλους ὑπολήψεως καὶ τιμῆς ἀξίους.

Δ'. Ἡ ἀμέλεια τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκαλίας ὀλιγοστεύει πολὺ τὴν ὠφέλειαν τῶν δημοτικῶν σχολείων. Διὰ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας δὲν ἐννοῶ τὴν ἀνάγνωσιν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, ἀλλὰ τὴν παράδοσιν τῶν οὐρανίων παραγγελιῶν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Ἀπ' αὐτὰς πηγάζει ἀληθῶς ἡ ἠθικὴ μόρφωσις τῆς νεολαίας, καὶ ὄχι ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας. Ἡ Χριστιανικὴ λοιπὸν ἠθικὴ πρέπει ὄχι μόνον νὰ μὴ λείπῃ, ἀλλὰ ᾗ ν' ἀποτελῇ μέγα καὶ οὐσιῶδες μέρος τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως.—Φ. Δ. Ε.

ΑΙ ΛΕΞΕΙΣ ΘΑΥΜΑ ΚΑΙ ΑΓΙΟΣ.

Η λεξις θαυμα καταρχὰς ἄλλο δὲν ἐσήμαινε πλὴν πρᾶγμα ἢ ἐνέργημα φυσικὸν ἢ τεχνητὸν, ἔξοχον διὰ κάλλος, μέγεθος, ἢ ἄλλην τινὰ ποιότητα καὶ περίστασιν ἀπροσδόκητον εἰς τὸν βλέποντα, καὶ διὰ τοῦτο ἱκανὴν νὰ τοῦ φέρῃ τὴν ψυχὴν εἰς ἔκπληξιν. Ἀκολούθως ἐπέρασεν ἡ λέξις καὶ εἰς τὴν θρησκείαν μὲ σημασίαν ἀνάλογον τῆς πρώτης, ἀλλ' ὄχι τὴν αὐτήν. Κατ' ἐκείνην, τὸ θαῦμα ἦτο πρᾶγμα ἀπροσδόκητον, ἀλλ' ὅμως φυσικὸν ἢ τεχνητόν· εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς θρησκείας, τὸ θαῦμα σημαίνει ἐνέργειαν ἄμεσον τῆς θείας δυνάμεως, ἐναντίαν εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ὁποῖα εἶναι τὰ κατ' ἐξοχὴν ὀνομαζόμενα ἀληθινὰ θαύματα. Κατ' ἐκείνην, τὸ θαῦμα ἦτο συνώνυμον μὲ τὸ θαυμαστὸν ἢ θαυμάσιον· εἰς τὴν θρησκείαν, ἐὰν ὀνομάζεται κάμμίαν φορὰν θαυμάσιον*, διότι αὐτὸ μάλιστα εἶναι θαυμασμοῦ ᾗ σεβασμοῦ ἄξιον, δὲν πρέπει ὅμως νὰ συγχέεται μὲ τὰ θαυμάσια τῆς φύσεως ἢ τῆς τέχνης. Εἶναι φανερὸς ὁ κίνδυνος τῆς τοιαύτης συγχύσεως. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχῃ σταθερὰν βίου διαγωγὴν ὅστις ὀνομάζει καὶ νομίζει θαύματα ὅλα τὰ ἀπροσδόκητα, ἤγουν ὅλα, ὅσων δὲν γνωρίζει ἢ δὲν βλέπει τὴν αἰτίαν· ἐπειδὴ ὁ τυχὼν πλάνος, κακομεταχειριζόμενος τὰ δῶρα τῶν τεχνῶν ἢ τῶν ἐπιστημῶν, ἐμπορεῖ μὲ τὸ τυχὸν πείραμα τῆς φυσικῆς ἢ τῆς χημικῆς, ἢ μὲ τῶν χειρῶν τὴν εὔστροφον καὶ ταχεῖαν κίνησιν, νὰ τὸν κάμῃ ὄργανον μεγάλων κακιῶν;

Τοιαύτη σύγχυσις ἔγινε καὶ εἰς τὰς λέξεις Ἅγιος, Ἁγιότης, Ἁγιασμὸς, Ἁγιοσύνη. Ἐρώτησε τὸν πρῶτον ἀπαντήσαντα ἀπαίδευτον, ποίαν ἰδέαν ἔχει τοῦ Ἁγίου, καὶ τί νοεῖ αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ, ὅταν τὸ στόμα του προφέρῃ τὴν λέξιν Ἁγιότης, καὶ θέλεις ἀκούσειν πράγματα θαυμάσια. Κατ' αὐτὸν, δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀρετὴ νὰ ἁγιάσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἂν δὲν ἦναι ἑνωμένη μὲ τὸν χωρισμὸν τοῦ κόσμου, μὲ τὴν σωματικὴν σκληραγωγίαν, ᾗ κάμμίαν φορὰν μὲ τὴν θαυματουργίαν. Κατ' αὐτὸν, ἄνθρωπος μὲ γυναῖκα καὶ τέκνα, ἀγαθὸς ἀνὴρ, ἀγαθὸς πατὴρ, ἀνατρέφων υἱοὺς ᾗ θυγατέρας, καὶ μὲ τὸν λόγον καὶ μὲ τὸ παράδειγμά του, εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι διὰ τοῦτο Ἅγιος. Καὶ ὅμως ἡ θρησκεία δὲν ἔδωκε χώραν εἰς τοιαύτην ἀμαθίαν τῶν λέξεων. Εἰς αὐτὴν, καθὼς καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς, ὁ Ἅγιος σημαίνει τὸν καθαρόν· καὶ Ἁγίους ὠνόμασε πρῶτον ὅλους χωρὶς ἐξαίρεσιν τοὺς πιστοὺς, διὰ τὴν ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας καὶ πολυθεΐας κάθαρσιν, ἔπειτα τοὺς ἐναρέτους, ἤγουν τοὺς καθαροὺς ἀπὸ ἁμαρτίας Χριστιανούς, ὡς μαρτυροῦν αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου. Ἅγιοι ὀνομάζονται εἰς αὐτὰς οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ῥώμης, τῆς Κορίνθου, ᾗ ἁπλῶς ὅλοι πρὸς ὅσους γράφει. Ἀρετὴ καὶ Ἁγιότης εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς Γραφῆς εἶναι συνώνυμα τόσον ἀχώριστα, ὥστε δὲν ἐδίστασεν ὁ Ἀπόστολος νὰ εἴπῃ, «Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον.» Ἐὰν ἡ Ἁγιότης ἦτον ἐξαίρετον εἰς τοὺς χωρισμένους ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ σκληραγωγοῦντας τὸ σῶμα διὰ τὴν ὠφέλειαν τῆς ψυχῆς, χρέος ἀπαραίτητον ἤθελεν εἶσθαι τῶν κοσμικῶν νὰ ἐρημώσωσι τὰς πόλεις, ν' ἀφήσωσι καὶ γυναῖκας καὶ τέκνα, καὶ νὰ κατοικήσωσι τὰς ἐρήμους, ἂν δὲν ἤθελαν ν' ἀπελπισθῶσιν ὁλότελα τὴν σωτηρίαν των. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι τοιοῦτον. Ἁγιασμὸς εἶναι ἡ πλήρωσις τῶν ἐντολῶν, τὴν ὁποίαν εἰς πᾶσαν βίου τύχην ἢ κατάστασιν ὅστις θέλει δύναται νὰ κάμῃ· καὶ, διὰ νὰ ἦναί τις ἅγιος, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξορκίζῃ τοὺς δαίμονας τῶν ἄλλων· ἀρκεῖ νὰ διώξῃ τὰ δαιμόνια τῆς ψυχῆς του, καὶ νὰ βάλῃ εἰς τόπον αὐτῶν τὸ πνεῦμα τῆς ἀρετῆς. Ὁ ἐνάρετος εἶναι καὶ ἅγιος, καὶ ὁ ἅγιος πάλιν ἐνάρετος· ᾗ οἱ χωρίζοντες τὰ δύο ταῦτα τρέχουν κίνδυνον, ὁ μὲν κοσμικὸς νὰ νομίσῃ τοῦ ἀναχωρητοῦ, ὄχι ἰδικόν του χρέος, τὴν ἀρετὴν, ὁ δὲ ἀναχωρητὴς νὰ περιορίσῃ τὴν ἁγιότητα εἰς τὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου χωρισμὸν καὶ τὴν σκληρὰν τοῦ σώματος γυμνασίαν, ᾗ ἀπὸ ἀληθῆ Χριστιανὸν νὰ μεταβαλθῇ εἰς Γυμνοσοφιστὴν ἢ Βραχμᾶνα.
—Κορανς.

ΟΠΟΤΑΝ παρουσιασθῇ ἡ κινδυνώδης ὥρα,
Εἰς τὴν Θεόσηπτα πολλὰ, πολλάκις τάσσεις δῶρα.
Πλὴν πόσον ἦτο πλούσιος ὁ θρόνος τοῦ Ὑψίστου,
Ἂν ἐκτελοῦσες τὸ ταχθὲν ἔργον ἐπὶ τῆς γῆς του!
Ἀπέφυγες τὸν κίνδυνον; δὲν ἐνθυμεῖσαι πλέον
Κἀνὲν ἀφ' ὅσα τότε σὺ τὸν ὑπεσχέθης κλαίων·
Καὶ λησμονήσας παντελῶς δεινὰ τὰ παρελθόντα,
Συντρέχεις πάλιν ἄφρονις εἰς μόνα τὰ παρόντα!

Η ΙΣΤΟΡΙΑ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶναι πέλαγος ἀχανὲς σφαλμάτων, ἐπάνω τῶν ὁποίων ἐπιπλέουν, μακρὰν ἡ μί' ἀπὸ τὴν ἄλλην, ὀλίγαι τινὲς ἀλήθειαι ἀμυδραί.—Βεκκαριας.

Η ΦΙΛΟΔΟΞΙΑ, ἡ φιλαργυρία, ᾗ ἡ φιληδονία εἶναι αἱ ἀληθιναὶ σειρῆνες, αἱ ὁποῖαι δελεάζουν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ναυάγιον καὶ εἰς θάνατον.

Πολλα περὶ ταπεινοφροσύνης λόγια δὲν εἶναι γενικῶς πλὴν παγίδες, στηνόμεναι διὰ νὰ πιάσωσι τὴν κολακείαν.

---

* Ἰδόντες . . . τὰ θαυμάσια, ἃ ἐποίησε. Ματθ. κά. 15.

ΕΝΤΟΜΩΝ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ.

Πασιγνωστον εἶναι, ὅτι τὰ περισσότερα ἔντομα πάσχουν τριπλῆν μεταμόρφωσιν εἰς τὸ διάστημα τῆς ὑπάρξεώς των. Ὅσοι ἔθρεψαν ποτὲ μεταξοποιοὺς κάμπας, ἢ παρετήρησαν τῆς κοινῆς κάμπης τὰς μεταβολὰς, θέλουν εὔκολα καταλάβειν τί ἐδῶ αἰνιττόμεθα.

Δὲν εἶναι ἴσως κἀνεῖς, ὅστις νὰ μὴν ἴδεν ἐπάνω εἰς λαχανόφυλλα μικρούς τινας σωροὺς αὐγῶν· ἀπὸ ἕκαστον τῶν αὐγῶν τούτων ἐκβαίνει, εἰς τὸν δέοντα καιρὸν, μικρά τις κάμπη. Βλέπεται δὲ συρομένη, ὡς σκώληξ, ἐπὶ δεκαὲξ κοντῶν ποδαρίων, ἀδηφάγως κατατρώγουσα φύλλα μὲ τὰς δύο σιαγόνας της, καὶ βλέπουσα διὰ μέσου δώδεκα ὀφθαλμῶν, οἵτινες εἶναι τόσον λεπτομερῶς μικροὶ, ὥστε μόλις νὰ διακρίνωνται χωρὶς τοῦ μικροσκοπίου τὴν βοήθειαν. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν ὑπάρχει τὸ ζωΰφιον πρῶτον.

Μετὰ βραχὺ καιροῦ διάστημα, ἀφοῦ ἀλλάξῃ τὸ δέρμα της ἡ κάμπη ἱκανὰς φορὰς, καὶ αὐξηθῇ, τέλος, εἰς τὸ πλῆρες αὐτῆς μέγεθος, σύρεται εἰς τόπον παράμερον, ἢ ἐμβαίνουσα εἰς τρύπαν τινὰ ἐπὶ κἀνενὸς τοίχου, ἢ χωνομένη ὑπὸ τῆς γῆς τὴν ἐπιφάνειαν, ἢ κἄποτε μόνον προσκολλωμένη διὰ μεταξωτῆς κλωστῆς εἰς τὸ ὑποκάτω φύλλου τινός. Αὐτοῦ μεταβάλλεται εἰς τὴν συνήθως καλουμένην χρυσαλλίδα, ἥτις, τὸ φαινόμενον, εἶναι ζῶον περικλεισμένον εἰς θήκην ὠοειδῆ, φαιδροῦ ὑποπρασίνου χρώματος, ποικιλμένου μὲ στίγματα λαμπροῦ μέλανος. Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, τὸ ζωΰφιον εἶναι χωρὶς στόμα ἢ ὀφθαλμοὺς, χωρὶς πόδας ἢ πτέρυγας. Δὲν λαμβάνει τροφὴν, ἀλλὰ κοίτεται εἰς ναρκώδη καὶ ὑπνώδη κατάστασιν, μὴ δεῖχνον κἀνὲν ἄλλο σύμπτωμα ζωῆς, παρὰ ἐλαφράν τινα κίνησιν ὅταν ἐγγίζεται. Εἰς τὴν θανάτου ὁμοίαν ταύτην νάρκωσιν ὑπάρχει τὸ ζωΰφιον διαφόρους μῆνας.

Μετὰ τοῦτο, διασπᾷ, τέλος, τὴν θήκην αὐτοῦ, καὶ ἀποφεύγον, τρόπον τινὰ, τὴν φυλακὴν, ἐκβαίνει ψυχάριον, ἢ πεταλοῦδα. Τὸ βλέπεις τώρα μὲ ὡραίας πτέρυγας, ταχέως καὶ μακρὰν περιπετώμενον. Ἀπὸ τοὺς δεκαὲξ πόδας τῆς κάμπης δέκα ἔγιναν ἄφαντοι, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἓξ εἶναι, κατὰ τὰ πλειότερα, διόλου ἀνόμοιοι ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἔλαβαν τὸν τόπον. Αἱ σιαγόνες του ἐχάθησαν· ἀντ' αὐτῶν δὲ παρατηροῦμεν προβοσκίδα, ἁρμοδίαν μόνον νὰ πιπιλίζῃ γλυκέα ὑγρά. Τῆς κεφαλῆς του τὸ σχῆμα εἶναι διόλου μεταβαλμένον· δύο μακρὰ κεράτια ὑψόνονται εἰς τὸ ἄνω μέρος, καὶ ἀντὶ δώδεκα σχεδὸν ἀοράτων ὀφθαλμῶν, βλέπεις δύο μεγαλωτάτους ὀφθαλμοὺς, συγκειμένους ἀπὸ τοὐλάχιστον 20,000 μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων ἕκαστον ὑπολαμβάνεται νὰ χρησιμεύῃ ὡς χωριστὸν καὶ ἐντελὲς ὄμμα.

Εἰς τὰς τρεῖς ταύτας καταστάσεις τοῦ ἰδίου ποιήματος, θεωροῦμεν βέβαια τρία χωριστὰ ζῶα, τόσον διάφορα ἀλλήλων, ἢ σχεδὸν τόσον, ὅσον τὸ τοῦ ἀέρος πετεινὸν ἀπὸ τὸν ὄφιν καὶ τὸ ὀστρακόδερμον· καὶ ὅμως ὅλα ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ζῶν ποίημα· ὅλα ἑνωμένα διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ζωτικῆς ἀρχῆς. Αὕτη μόνη φαίνεται νὰ ἐξακολουθῇ σταθερὰ διὰ τῆς τριπλῆς ταύτης μεταβολῆς. Ἡ μὲν σωματικὴ οὐσία πάσχει μεταμορφώσεις τὰς πλέον ἐκπληκτικάς· ἀλλὰ τὸ αἰσθητικὸν μέρος μένει αὐξάνον καὶ ἀναλλοίωτον διὰ πασῶν. Τὸ ἴδιον ζῶον ἕρπει εἰς τὸ σχῆμα τῆς κάμπης, ἀναπαύεται ἢ κοιμᾶται εἰς τὸ τῆς ναρκωμένης χρυσαλλίδος, καὶ ἐξέρχεται μετέπειτα εἰς τὸν ἀέρα ἐπὶ τῶν πτερύγων τοῦ ψυχαρίου. Τί θαῦμα καταπληκτικὸν ἡ μεταμόρφωσις αὕτη! Πῶς ἠθέλαμεν καταπλακωθῆν ἀπὸ ἔκστασιν, ἐὰν πρώτην φορὰν τώρα εἰδοποιούμεθα περὶ αὐτῆς, ἀντὶ νὰ ἦναι πασίγνωστος παιδιόθεν!

Μεγίστης παρατηρήσεως ἄξιον εἶναι, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἐθνικοὶ, ἂν καὶ δὲν εἶχαν τὰς ἐνδόξους τοῦ Εὐαγγελίου ἀκτίνας νὰ ὁδηγῶσι τὰς περὶ τούτου θεωρίας των, ἐστοχάζοντο, μ' ὅλον τοῦτο, τὰς μεταβολὰς ταύτας τῶν ἐντόμων ὡς προλεγούσας τὴν ὁποίαν καὶ αὐτοὶ ἤλπιζαν νὰ δοκιμάσωσιν. Εἰς ἐπιταφίους τινὰς ἀνασκαφείσας πλάκας τῶν Ἑλλήνων, εὑρίσκεται γλυμμένη ἡ εἰκὼν τοῦ ψυχαρίου ὑπεράνω τοῦ ὀνόματος ἢ τῆς ἐπιγραφῆς τὴν ὁποίαν φέρουν. Τὴν εἰκόνα ταύτην ἔβαλλαν ἐκεῖ ὡς ἁρμοδίαν παράστασιν τῆς ψυχῆς, καὶ ὡς ὑποδήλωσιν ὅτι ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ ἐκβῇ πάλιν ὑπὸ νέαν μορφὴν, καὶ εἰς νέαν χώραν ὑπάρξεως. Καὶ αὐτὸ, ἐπ' ἀληθείας, ψιλὸν τοῦ ζωΰφιου τὄνομα, (ψυχὴ Ἑλληνιστὶ, ὅθεν τὸ σημερινὸν ψυχάριον, καὶ ψυχαροῦδα), ἀποδείχνει ἀρκετὰ τὰς περὶ τοῦ προκειμένου ἰδέας τῶν Ἑλλήνων· καὶ πιθανολογεῖ τὴν γνώμην τῶν ὅσοι θέλουν, ὅτι ἕνας τῶν μεγάλων σκοπῶν τοῦ Δημιουργοῦ εἰς τὴν πλάσιν τοῦ βασιλείου τῶν ἐντόμων ἦτο, νὰ διεγείρῃ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν εἰς τὸ νὰ περιμένῃ ἀναζωογόνησιν μετὰ ταῦτα, καὶ ἀνάστασιν ἐκ τοῦ τάφου.

Ο λογιος τοῦ βαρβαρωθέντος ἔθνους δὲν ὁμοιάζει τὸν λόγιον τοῦ σοφοῦ ἔθνους. Τοῦτον δύνασαι νὰ παραβάλῃς μὲ λαμπρὸν φανὸν, περικυκλωμένον πανταχόθεν ἀπὸ μικρὰ ἄλλα φῶτα ἀναρίθμητα· ἐκεῖνον, μὲ λυχνάριον ἀσθενες, πιεζόμενον ὀλόγυρα ἀπὸ πυκνοτάτην ὁμίχλην.—Κοραης.

ΠΑΤΡΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ.

Από τὰ πρώτιστα χρέη τοῦ ἀνθρώπου, ἀγαπητὸν τέκνον, εἶναι καὶ τὸ νὰ δοξολογῇ καὶ εὐχαριστῇ τὸν Θεόν. 'Εὐλόγει, ὦ ψυχή μου, τὸν Κύριον, καὶ μὴ λησμονῆς ὅλας τὰς εὐεργεσίας του,' λέγει ὁ Δαβὶδ εἰς τὸν ἑκατοστὸν τρίτον ψαλμόν. Εὐσεβεῖς ἄνδρες καὶ γυναῖκες εὐλογοῦν πάντοτε καὶ εὐχαριστοῦν τὸν μέγαν Θεὸν, ὅστις μᾶς ἔπλασε, καὶ ὅστις μᾶς διαφυλάττει· ὅστις συγχωρεῖ ὅλας τὰς ἀνομίας, καὶ ἰατρεύει ὅλας τὰς ἀῤῥωστίας ἡμῶν· ὅστις μᾶς στεφανόνει μὲ ἔλεος καὶ οἰκτιρμοὺς, καὶ χορταίνει ἀπὸ ἀγαθὰ τὴν ἐπιθυμίαν μας. Ἀλλὰ δὲν ἔχουν ἄραγε καὶ τὰ παιδία χρέος νὰ εὐχαριστῶσι τὸν οὐράνιον αὐτῶν πατέρα καὶ εὐεργέτην; Βέβαια, ἀγαπητέ μου, καὶ διὰ πολλὰς αἰτίας.

Ἡ πρώτη αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν χρεωστεῖς νὰ δοξολογῇς καὶ νὰ εὐχαριστῇς τὸν Θεὸν εἶναι, ὅτι σὲ ἔδωκε ψυχὴν πολύτιμον.

Σὺ, τέκνον μου, δὲν εἶσαι ὡς τὰ κτήνη, τὰ ὁποῖα χάνονται· δὲν εἶσαι ὡς ὁ ἵππος καὶ ἡ ἡμίονος, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν νοῦν· δὲν εἶσαι ὡς τὰ πουλία τοῦ οὐρανοῦ ἢ τὰ ὀψάρια τῆς θαλάσσης, τὰ ὁποῖα πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα, ἢ παίζουν εἰς τὰ κύματα, ὀλίγον καιρὸν, ἔπειτα δὲ ἀποθνήσκουν, καὶ ποτὲ πλέον δὲν ἀναζοῦν. Ὄχι· εἰς σὲ ὁ Θεὸς ἔδωκε ψυχὴν, ἥτις μέλλει νὰ ζῇ, ἀφοῦ ἐξαλειφθῶσιν οἱ ἀστέρες, ἡ σελήνη, καὶ ὁ ἥλιος. Ἡ ψυχή σου μέλλει νὰ ζῇ ὅσον οἱ ἐπουράνιοι ἄγγελοι· μέλλει νὰ ζῇ ὅσον ὁ Θεὸς αὐτός· μέλλει νὰ ζῇ διὰ πάντα.

Πόσον δὲ τάχα ἀξίζει ἡ ἀθάνατος αὕτη ψυχή; Ἀξίζει πλέον παρ' ἀργύριον, καὶ χρυσίον, καὶ λίθους πολυτίμους· ἀξίζει πλέον παρὰ τοὺς ἀναριθμήτους θησαυροὺς, ὅσοι ἀπόκεινται εἰς τὰ βασιλικὰ παλάτια· ἀξίζει πλέον παρ' ὅλα τὰ κοράλια εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, πλέον παρ' ὅλα τὰ μέταλλα εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς. Ἀξίζει ἀπείρως πλέον παρὰ τὰ μέλη σου, παρ' αὐτά σου τὰ ἀκριβὰ ὀμμάτια, παρ' ὅλον σου τὸ σῶμα.

Τοιαύτην ψυχὴν πολύτιμον σ' ἐχάρισεν ὁ Θεός· καὶ δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ τὸν ἀποδίδῃς δοξολογίας καὶ εὐχαριστίας ἀδιαλείπτους; Δὲν πρέπει δὲ καὶ νὰ φροντίζῃς δι' αὐτὴν, ἥτις εἶναι ἄφθαρτος καὶ ἀθάνατος, πολὺ πλέον παρὰ διὰ τὸ φθαρτὸν καὶ θνητὸν σῶμά σου;

Ἡ δευτέρα αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν χρεωστεῖς νὰ δοξολογῇς καὶ νὰ εὐχαριστῇς τὸν Θεὸν εἶναι, ὅτι σ' ἔδωκε σῶμα, τὸ ὁποῖον νὰ κατοικῇ καὶ νὰ μεταχειρίζεται ἡ ψυχὴ, ἐνόσῳ διαμένει εἰς τὸν κόσμον τοῦτον.

Τὸ σῶμά σου εἶναι φοβερῶς καὶ θαυμασίως πλασμένον. Ἐπλάσθη δὲ μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ψυχήν σου. Ἡ ψυχὴ μεταχειρίζεται τὰ μέλη τοῦ σώματος, διὰ νὰ ἐκτελῇ τὰ θελήματα καὶ τοὺς σκοπούς της. Διὰ τῆς γλώσσης ὁμιλεῖ· διὰ τῶν ὀφθαλμῶν βλέπει· διὰ τῶν ποδῶν σὲ μεταφέρει ἀπὸ τόπον εἰς τόπον· καὶ διὰ τῶν χειρῶν σοῦ ἀνοίγει τὸ πουγγίον, ὅταν θέλῃ νὰ ἐλεήσῃ πτωχὸν τινὰ ἢ δυστυχῆ.

Αἱ χεῖρες, οἱ πόδες, οἱ ὀφθαλμοὶ, ἡ γλῶσσά σου, καὶ πᾶν ἄλλο μέλος, ἐπλάσθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὡς δοῦλοι τῆς ψυχῆς σου. Χωρὶς αὐτὴν, δὲν ἐμποροῦν νὰ κάμωσι τίποτε· διότι, καθὼς ἡ ψυχὴ φύγῃ ἀπὸ τὸ σῶμα, γίνεται αὐτὸ ψυχρὸν καὶ ἀκίνητον ὡς βῶλος ἢ πέτρα. Ὁ ὀφθαλμὸς σκοτίζεται, καὶ δὲν βλέπει· τὸ ὠτίον φράσσεται, καὶ δὲν ἀκούει· ἡ γλῶσσα δὲν προφέρει λέξιν· αἱ χεῖρες μένουν ἀκίνητοι. Πόθεν ὅλα ταῦτα; Διότι ἡ ψυχὴ ἔφυγε, καὶ τὸ σῶμα τώρα τίποτε δὲν ἀξίζει· θέλει δὲ μένειν εἰς τὴν νεκρὰν ταύτην κατάστασιν ἕως τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως.

Ἐὰν ἡ ψυχὴ ἦναι κακὴ, μεταχειρίζεται τὸ σῶμα εἰς τὸ κακόν. Διὰ τῆς γλώσσης προφέρει βλασφημίας, ψεύδη, καὶ καταλαλίας· διὰ τῶν ὀφθαλμῶν θεωρεῖ τὰ ἀπηγορευμένα· διὰ τῶν ὠτίων ἀκροάζεται κολακευτικοὺς καὶ ἀνοήτους λόγους, βωμολόχα τραγῴδια, βεβήλους κραυγὰς, καὶ αἰσχρὰς λέξεις· διὰ τῶν ποδῶν τρέχει εἰς ἀσωτίας, κλοπὰς, μάχας, καὶ αἱματοχυσίας.

Ὅταν βλέπῃς, υἱέ μου, παιδίον τι νὰ σηκόνῃ τὴν χεῖρα διὰ νὰ κτυπήσῃ τὸν ἀδελφὸν, τὴν ἀδελφὴν, ἢ τὸν σύντροφον αὐτοῦ, ἔσο βέβαιος ὅτι ψυχὴ πονηρὰ ἐντός του ἐκίνησε τὴν χεῖρα ἐκείνην.

Ἀλλ' ἐὰν ἡ ψυχὴ ἦναι καλὴ, μεταχειρίζεται τὸ σῶμα εἰς τὸ καλόν. Ἡ γλῶσσα ἐπαινεῖ τὸν Κύριον· οἱ πόδες κινοῦνται ταχέως εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ θελήματός του· τὰ ὠτία ἀκροάζονται τὴν φωνὴν τοῦ λόγου του· αἱ δὲ χεῖρες καταγίνονται ἐπιμελῶς εἰς χρήσιμόν τι ἔργον.

Νομίζουν τινὲς, ὅτι, ἂν καὶ δὲν ἦναι καλοὶ ἐνόσῳ κατοικοῦν εἰς τὸ σῶμα, θέλουν ὅμως γένειν καλοὶ εὐθὺς ὅταν ἀποθάνωσιν· ἀφοῦ, δηλαδὴ, ἐλευθερωθῇ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα· ἀλλ' εἰς τοῦτο πολὺ σφάλλουν· διότι ἡ ψυχὴ, ἥτις ἐξουσιάζει, μεταχειρίζεται τὸ σῶμα πρὸς τὸ κακὸν, ἀλλ' ὄχι τὸ σῶμα τὴν ψυχήν. 'Εἰς ὁποίαν κατάστασιν,' λέγει ὁ σοφὸς Θεοτόκης, 'εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου ἡμῶν, εἰς τὴν αὐτὴν διαμένομεν εἰς τὸν ἀτελεύτητον αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· μετὰ θάνατον οὐδὲ ὁ ἐνάρετος μεταβάλλεται ἀπὸ τῆς ἀρετῆς εἰς τὴν ἁμαρτίαν, οὐδὲ ὁ ἁμαρτωλὸς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ἀρετήν· ὅθεν, ὅπως καὶ ἂν εὑρεθῇ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, οὕτω καὶ διαμένει. Ἐπιβεβαιοῖ τοῦτο ὁ θεῖος Ἐκκλησιαστὴς λέγων, "Καὶ ἐὰν

πέσῃ ξύλον ἐν τῷ νότῳ, ᾖ ἐὰν ἐν τῷ βορρᾷ, τόπῳ οὗ πεσεῖται τὸ ξύλον, ἐκεῖ ἔσται·'' τουτέστι, διὰ ὁποῖον τόπον εὑρεθῇ ἄξιος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου αὐτοῦ, εἴτε διὰ τὸν παράδεισον, εἴτε διὰ τὴν κόλασιν, ἐκεῖ διορίζεται, ᾖ ἐκεῖ διαμένει εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων.'

Πρέπει λοιπὸν, ἀγαπητέ μου, ὄχι μόνον νὰ εὐχαριστῇς τὸν Θεὸν διότι σ' ἔδωκε φοβερὸν καὶ θαυμάσιον σῶμα πρὸς ὑπηρεσίαν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταχειρίζεσαι αὐτὸ ὀρθῶς, ἐκτελῶν τὰς θείας ἐντολὰς, καὶ ἀγαθοποιῶν, κατὰ δύναμιν, τοὺς ἀνθρώπους. Οὕτω δὲ, ἐνῷ μὲν κατοικεῖς εἰς αὐτὸ, θέλεις διάγειν ζωὴν εὐδαίμονα· μετὰ δὲ τὴν ἀνάστασιν, θέλει πάλιν ἑνωθῆν μετ' αὐτοῦ ἡ ψυχή σου, ᾖ εἶσθαι μακαρία διαπαντός.

Ἡ τρίτη αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν χρεωστεῖς νὰ δοξολογῇς ᾖ νὰ εὐχαριστῇς τὸν Θεὸν, εἶναι, ὅτι ἐπρόβλεψε τόσον ἀφθόνως διὰ τὴν εἰς τὸν παρόντα κόσμον ἀνάπαυσιν καὶ εὐδαιμονίαν σου.

Ὁ ἥλιος, ὅστις σὲ φωτίζει ᾖ θερμαίνει, εἶναι ἰδικός του. Ὁ ζωογόνος ἀὴρ, τὸν ὁποῖον ἀναπνέεις, εἶναι ἰδικός του. Αἱ βροχαὶ, αἵτινες ποτίζουν τὴν γῆν, ᾖ καθιστάνουν αὐτὴν μαλακὴν καὶ γόνιμον, πληροῦσαι ἀπὸ ὕδωρ τὰς βρύσεις ᾖ τὰ ῥύακια, ᾖ δροσίζουσαι ἀνθρώπους καὶ κτήνη, στέλλονται ἐκ τῶν νεφῶν ὑπ' αὐτοῦ. Τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα χορηγοῦν τὸ δέρμα των πρὸς ἐνδυμασίαν σου, τὴν δὲ σάρκα των πρὸς τροφήν σου, εἶναι ὅλα δῶρα ἰδικά του. Αὐτὸς σὲ δίδει ἀφθόνως καὶ πολυποικίλως ἐνδύματα καὶ τροφάς· σὲ δίδει οἶκον νὰ καταλύῃς, καὶ φίλους νὰ συναναστρέφεσαι, καὶ ἄλλα δαψιλῆ μέσα εὐδαιμονίας καὶ ὠφελείας.

Ὅλα σχεδὸν, ὅσα βλέπεις, σὲ ἡδύνουν· ὡς τὰ πράσινα χόρτα, τὰ ἄνθη, οἱ διάφοροι καρποὶ, τὰ δένδρα, οἱ λόφοι, αἱ κοιλάδες, οἱ ῥύακες, τὰ πουλία ὅσα πετοῦν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ τὰ ὀψάρια ὅσα κολυμβοῦν εἰς τὰ ὕδατα. Ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ μόλις ὑπάρχει κἀνὲν, τοῦ ὁποίου σὲ φέρει δυσαρέσκειαν ἡ θεωρία. Πανταχοῦ βλέπεις ἀπόδειξιν, ὅτι ἡ γῆ ἅπασα εἶναι πλήρης ἀπὸ τὴν χρηστότητα τοῦ Κυρίου. Ὅπου ᾖ ἂν στρέψῃς τοὺς ὀφθαλμοὺς, βλέπεις κἄτι ἄξιον θαυμασμοῦ, βλέπεις κἄτι, τὸ ὁποῖον σὲ δείχνει ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθινὰ ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ καταστήσῃ εὐδαίμονα. Τέρπεσαι βλέπων τὸν καθαρὸν γαλανόχροον οὐρανὸν, τὰ ἀμαυρὰ ἢ φαιδρὰ νέφη φερόμενα ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, τὸ πέλαγος λεῖον ὡς κάτοπτρον, ἢ κυματιζόμενον ὑπὸ τῆς ἀνεμοζάλης.

Ὅταν θεωρῇς ὅλα ταῦτα, πρέπει νὰ συλλογίζεσαι πόσον καλὸς εἶναι ὁ Θεὸς, ᾖ νὰ δοξολογῇς αὐτὸν διότι σ' ἐχορήγησε τοσαῦτας καὶ τοιαύτας ἀδιαλείπτους πηγὰς εὐδαιμονίας.

Ἡδύνεσαι, πρὸς τούτοις, καὶ ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἤχους, οἵτινες πλήττεν τὴν ἀκοήν σου. Ἀγαπᾷς ν' ἀκούῃς τὴν φωνὴν τῆς φιλίας. Τέρπεσαι ἀκούων τῶν πτηνῶν τὰ κελαδήματα ἀναμέσον εἰς τοὺς κλάδους τῶν δένδρων. Μέγα δυστύχημα ἤθελε σὲ φανῆν, ἂν ἐστερεῖσο ἀπὸ ἀκοὴν, ἂν δὲν ἤκουες πλέον τὰ ἁπαλὰ τῆς αὔρας ψιθυρίσματα, τὴν φωνὴν τῆς μουσικῆς, ἢ τοὺς μυρίους ποικίλους καὶ ἡδονικοὺς ἤχους, οἵτινες ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἑσπέρας προσβάλλουν εἰς τὰ ὠτία σου.

Ὁμοίως λαμβάνεις ἡδονὴν καὶ ἀπὸ σχεδὸν πᾶν ὅ,τι γεύεσαι. Ὅταν ὑγιαίνων τρώγῃς τὴν τροφήν σου, σὲ προξενεῖ ὄχι ἀηδίαν, ἀλλ' εὐχαριστησιν· νοστιμεύεσαι αὐτήν. Δὲν τὴν λαμβάνεις ὡς ἰατρικὸν, ψιλῶς κατὰ χρέος δυσάρεστον, διὰ νὰ φυλάξῃς τὴν ζωήν σου· ἀλλ' ἐξεναντίας, ἡδύνεσαι τὰ μέγιστα ἀπ' αὐτήν.

Δὲν ἔχεις λοιπὸν χρέος νὰ δοξολογῇς τὸν Θεὸν, ὅστις πανταχόθεν σ' ἐπερικύκλωσε μὲ τοιαῦτα δαψιλῆ καὶ ἀνεξάντλητα εὐδαιμονίας μέσα;

Ἄλλη αἰτία, ἡ τετάρτη, διὰ τὴν ὁποίαν χρεωστεῖς νὰ δοξολογῇς ᾖ νὰ εὐχαριστῇς τὸν Θεὸν, εἶναι, ὅτι ἐπρόβλεψε τόσον ἀφθόνως διὰ τὴν ἐντελῆ καὶ αἰώνιον εὐδαιμονίαν σου εἰς τὸν μέλλοντα κόσμον.

Ἐστοχάσθημεν ἤδη ὁποῖα πλουσιοπάροχα μέσα σ' ἐχορήγησεν ὁ Θεὸς διὰ τὴν πρόσκαιρον εὐδαιμονίαν· ἀλλὰ ταῦτα εἶναι ὡς οὐδὲν παραβαλλόμενα μὲ ὅσα ἐπρόβλεψε διὰ τὴν εἰς τὸν μέλλοντα κόσμον αἰώνιον εὐδαιμονίαν σου.

Ἡ γλυκυτάτη μουσικὴ, τὴν ὁποίαν ποτὲ ἤκουσες, εἶναι σύγχυσις ᾖ διαφωνία, παραβαλλομένη μὲ τὴν μουσικὴν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ ὡραιότατος κῆπος, ἡ θελκτικωτάτη ἐξοχὴ, ἡ λαμπροτάτη θέα, τὴν ὁποίαν ποτὲ ἴδες, εἶναι ὅλα τὸ οὐδὲν παραβαλλόμενα μὲ τὸν παράδεισον. Ἡ πλέον μεγαλοπρεπὴς πόλις ἐπὶ γῆς, τὰ πλέον ὑπερήφανα παλάτια εἰς ὅλον τὸν κόσμον τοῦτον, ἐξθενῶνται ᾖ ἀφανίζονται παραβαλλόμενα μὲ τὴν πόλιν καὶ τὰ παλάτια τοῦ μεγάλου Βασιλέως τῶν οὐρανῶν. Αἱ πύλαι τῆς πόλεως ἐκείνης εἶναι ὅλαι ἀπὸ μαργαρίτην· αἱ ῥύμαι της ὅλαι στρωμέναι ἀπὸ χρυσόν· καὶ ὅλοι της οἱ κάτοικοι, ἕως καὶ μικρὰ παιδία, βασιλεῖς καὶ στεφανωμένοι μὲ χρυσόν. Ἐκεῖ δὲν θέλει πλέον εἶσθαι οὔτε πεῖνα, οὔτε δίψα, οὔτε νύξ, οὔτε πόνος, οὔτε θάνατος. Ἐκεῖ πᾶσα χρεία ἐντελῶς ἀναπληροῦται· πᾶσα ἐπιθυμία θεραπεύεται διαπαντός· ὁ Θεὸς αὐτὸς ἐξαλείφει πᾶν δάκρυον.

Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ εὐλογῇς τὸν Θεὸν, ὅτι ἐφανέρωσε τοιαύτην ἄπειρον φροντίδα διὰ τὰ ἀθάνατά σου συμφέροντα; Πολλὰ μὲν ἔκαμε διὰ τὸ σῶμά σου, ἀλλ' ἀπείρως πλειότερα διὰ τὴν ψυχήν σου. Ἔστειλε κἄποτε τοὺς ἀγγέλους, οἵτινες εἶναι δοῦλοι αὐτοῦ, διὰ νὰ ἐλευθερώσωσι τὰ σώματα τοῦ λαοῦ του· ἀλλ' ἔστειλε τὸν Υἱόν του, τὸν μονογενῆ αὐτοῦ Υἱὸν, τὴν εὐφροσύνην καὶ τὴν χαρὰν ὅλου τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ψυχήν σου. Τὸν ἔστειλε δὲ καὶ ὅτε ἤξευρεν ὅτι δὲν ἠμπόρει νὰ σὲ σώσῃ, χωρὶς ν' ἀποθάνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸν πλέον ὀδυνηρὸν ὅλων τῶν θανάτων.

Ἀλλὰ, περιπλέον,—ὁ Υἱὸς αὐτοῦ ἀνέστη ἀπὸ τοὺς νεκροὺς, ᾖ ὑπῆγεν ὀπίσω εἰς τοὺς οὐρανοὺς νὰ ἑτοιμάσῃ τόπον ὡραιότατον ᾖ ἐρασμιώτατον διὰ τὴν αἰώνιόν σου κατοικίαν. Σ' ἐχορήγησε δὲ καὶ τὰς ἁγίας Γραφὰς, διὰ νὰ ἦναι φῶς εἰς τοὺς πόδας σου, καὶ λύχνος εἰς τὰς ὁδούς σου· διὰ νὰ σὲ κατευθύνωσιν ἀσφαλῶς εἰς τὴν αἰώνιον ταύτην μακαριότητα.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ.

Το 1750, τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων, γυνὴ ἐμπόρου τινὸς, εἰς τοὺς Παρισίους, ἐπιστρέφουσα εἰς τὸν οἶκον, ἔχασεν ἔγγραφα τινά· ἐπειδὴ ὅμως ἦσαν ἀναγκαιότατα, ἔδραμεν εὐθὺς ὀπίσω εἰς ὅλους τοὺς τόπους, διὰ τῶν ὁποίων ἐπέρασε, ζητοῦσα αὐτά· πλὴν δὲν τὰ εὕρηκε, ᾖ ὑπερελυπεῖτο. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὠνειρεύθη, ὅτι, οὖσα εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ ἁγίου Ὀνωρίου, ἴδεν ἄνθρωπον τινὰ μὲ φόρεμα κόκκινον, λαμβάνοντα ἐκ τῆς γῆς τὰ γράμματά της. Τὸ πρωὶ ἐδιηγήθη τὸ ὄνειρον τοῦτο εἰς ὅλους τοὺς γνωστοὺς καὶ φίλους της· ἀλλὰ περισσότερον δὲν ἐσυλλογίσθη περὶ αὐτοῦ. Τὴν ἀκόλουθον ὅμως ἡμέραν, ἐξελθοῦσα διὰ μερικὰς ὑποθέσεις, ὑπερεξεπλάγη, ὅταν ἐθεώρησεν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ ἁγίου Ὀνωρίου ἄνθρωπον τινὰ μὲ κόκκινον φόρεμα, ὁμοιάζοντα πολλὰ μ' ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἴδεν εἰς τὸ ὄνειρον. Ἡ τοιαύτη ὁμοιότης ἐξένισεν αὐτὴν τόσον, ὥστε τὸν ἐχαιρέτησε, καὶ τὸν ἠρώτησεν, ἂν τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων εὗρε μερικὰ χαρτία. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχε τῳόντι εὑρεῖν τὰ χαμένα ἔγγραφα, καὶ τὰ ἀπέδωκεν εἰς τὴν γυναῖκα!

Τὸ ὄνειρον τοῦτο φαίνεται μὲν τεράστιον, καὶ πολλοὶ ἐνδέχεται νὰ τὸ νομίσωσιν ἀποκάλυψιν θείαν, ἢ νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἐνεπνεύσθη ὑπό τινος ἀγγέλου. Δύναται, μ' ὅλον τοῦτο, νὰ ἑρμηνευθῇ κατὰ τρόπον φυσικώτατον, ἂν θεωρήσωμεν ἀκριβῶς τὴν συνάφειαν τὴν μεταξὺ τῆς γενέσεως τοῦ ὀνείρατος καὶ τῆς πληρώσεώς του. Ἀναμφιβόλως ἡ γυνὴ, ὅτε ἀνεπαισθήτως ἔχασε τὰ γράμματα, ἴδεν ὅτι ἄνθρωπός τις μὲ φόρεμα κόκκινον ἔκυψεν εἰς τὴν γῆν, ᾖ ἔλαβεν ἐξ αὐτῆς κἄτι. Ἀλλ' ἐπειδὴ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐνησχολεῖτο εἰς στοχασμοὺς σπουδαιοτέρους, δὲν ἔκαμεν εἰς αὐτὴν ἡ θέα πλὴν ἀμυδρὰν τινὰ ᾖ συγκεχυμένην αἴσθησιν. Ἑπομένως, ἀφοῦ ἐνόησε τὸν χαμὸν τῶν ἐγγράφων, ἡ ἀγανάκτησις, ἡ λύπη, ἡ ἀνησυχία της, καὶ ἡ ματαία ζήτησις αὐτῶν, ἠμαύρωσαν ἔτι μᾶλλον τὴν ἀσθενῆ ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβε πρότερον περὶ τοῦ κοκκινοφόρου καὶ τῆς κύψεως αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν. Εἰς τὸνειρον ὅμως, ἐπειδὴ τὸ πνεῦμά της ἡσύχαζεν, ἐλεύθερον ἀπὸ ἐξωτερικὰ αἰσθήματα ᾖ ἀπ' ἄλλας ζωηροτέρας ἐννοίας, ἔγινεν ἡ ἀμυδρὰ αἴσθησις ἐναργεστέρα· ὅθεν, κατὰ φυσικὸν λόγον, ὠνειρεύθη τὸν ἄνθρωπον τοῦτον· ἡ ἔννοια τῆς πρὸς τὴν γῆν κύψεως αὐτοῦ ἐζωογονήθη, ᾖ μὲ ταύτην συνήπτετο ἡ εὕρεσις τῶν γραμμάτων, κατὰ τὸν νόμον τῆς φανταστικῆς δυνάμεως. Ὅτι δὲ ὁ κοκκινοφόρος συναπήντησε τὴν γυναῖκα μετὰ τὸ ὄνειρόν της εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ ἁγίου Ὀνωρίου,—τοῦτο εὐκόλως ἠδύνατο νὰ συμβῇ κατὰ τύχην. Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι δὲν περιέχεται θαῦμά τι εἰς τὸ θαυμάσιον τοῦτο ὄνειρον.
—ΦΥΣΙΚΗ ΔΗΜΩΔΗΣ.

Ο ΕΥΓΕΝΗΣ ΝΕΚΡΟΣ.—*Τὴν νύκτα ταύτην ὠνειρευόμην, ὅτι ἀποθανόντα μ' ἔθαψαν πλησίον πτωχοῦ· καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρω τοιοῦτον ὀχληρὸν γειτόνημα, ὡς νεκρὸς εὐγενὴς τὸν ἐλάλησα οὕτω, 'Σύρσου, ἀχρεῖε, ὕπαγε νὰ σαπήσῃς μακρὰν ἀπ' ἐδῶ· δὲν σὲ πρέπει νὰ μὲ πλησιάζῃς.' 'Ἐμὲ ἀχρεῖον!' ἀπεκρίθη μὲ ὑπερβολικὴν ἔπαρσιν· 'Ὕπαγε νὰ ζητήσῃς ἀλλοῦ τοὺς ἀχρείους σου, σὺ ὁ τῳόντι ἀχρεῖος· ἐδῶ εἶναι ὅλοι ἴσοι, καὶ τίποτε δὲν σὲ χρεωστῶ· εἰς τὴν κοπρίαν μου κοίτομαι, ὡς καὶ σὺ εἰς τὴν ἰδικήν σου.'*—ΡΗΤΟΡ. ΒΑΜΒΑ.

Εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ φωτισμοῦ τῶν ἐθνῶν ὅλα εἶναι δύσκολα· ᾖ τὰ καλὰ ᾖ τέλεια δὲν γεννῶνται πλὴν μετὰ πολλοὺς κόπους, μετὰ πολλὰς δοκιμάς, καὶ, τὸ λυπηρότερον, μετὰ πολλὰς ἀποτυχίας. Ἀλλ' ὅμως αἱ ἀποτυχίαι δὲν πρέπει νὰ μᾶς ψυχραίνωσι καὶ νὰ μᾶς ἀπελπίζωσιν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν καλῶν· ἐκ τῶν ὁποίων τίποτέ που δὲν ἤθελε γεννηθῆν, ἐὰν, διότι τὸ ἀπέτυχε τὶς πρῶτος πρῶτον, δὲν ἐδοκίμαζε καὶ δεύτερον καὶ τρίτον νὰ τὸ κατορθώσῃ, ἢ ἐὰν ἡ ἀποτυχία τοῦ πρώτου ἐμπόδιζεν ἄλλον νὰ τὸ δοκιμάσῃ.
—ΚΟΡΑΗΣ.

Η ΒΙΑ *μᾶλλον συνεργεῖ παρὰ ἐμποδίζει θρησκευτικὰς πληροφορίας, κατὰ τῶν ὁποίων ἐπιφέρεται.*—ΚΟΥΜΑΣ.

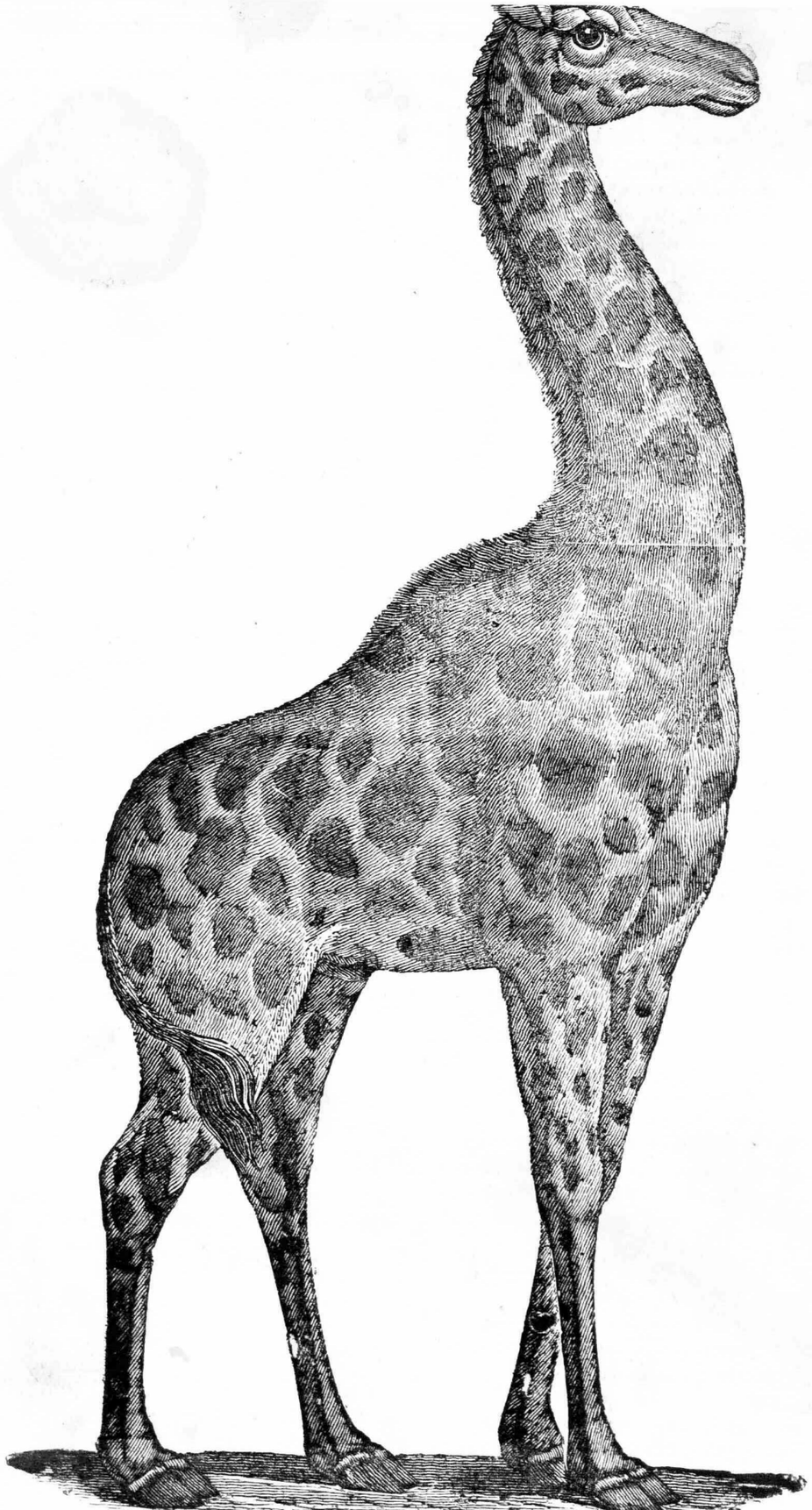

Η ΚΑΜΗΛΟΠΑΡΔΑΛΙΣ.

Η Καμηλοπαρδαλις εἶναι τὸ ὑψηλότερον ἀφ' ὅλα τὰ γνωστὰ ζῶα·—ὁ τράχηλος αὐτῆς μόνον ἔχει ὡς τριῶν πηχῶν μῆκος, ἡ δὲ κορυφὴ τῆς κεφαλῆς ὑψοῦται ὑπὲρ τοὺς ἑπτὰ πήχεις ἀπὸ τὴν γῆν. Τὸ σῶμά της εἶναι περίπου ἰσομέγεθες μὲ τὸ τοῦ ἵππου, καὶ ὁπωσοῦν ὁμοιόμορφον μὲ τὸ τῆς καμήλου. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἥτις εἶναι ὡραιοτάτη, ἔχει δύο κεράτια ὀρθια, καὶ πρῆσμά τι ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἄνωθεν τῆς μύτης. Τὰ ὀμμάτιά της εἶναι μεγάλα καὶ λαμπρά, τὸ στόμα μικρόν, ἡ δὲ γλῶσσα τραχεῖα καὶ ὀξυτάτη εἰς τὴν ἄκραν. Αἱ δύο σιαγόνες ἔχουν, ἀφ' ἑκάστου μέρους, ἓξ μυλόδοντας· ἀλλ' ἡ μὲν κάτω σιαγὼν ἔχει καὶ ὀκτὼ τομεῖς, ἡ δὲ ἄνω κανένα. Ὁ τράχηλος ὁμοιάζει τὸν τῆς ἐλάφου· τὰ μηρία της εἶναι λεπτότατα, καὶ ἡ ῥάχις κλίνει ἀπὸ τοὺς ὤμους εἰς τὴν οὐράν. Δέρμα ἔχει κηλιδωτὸν ὡς τὸ τῆς λεοπαρδάλεως· τὸ δὲ χρῶμά του εἶναι μὲν ἀνοικτὸν κόκκινον, ἐνόσῳ τὸ ζῶον εἶναι μικρόν, ἀλλὰ γίνεται βαθύτερον ὅσον αὐξάνει ἡ ἡλικία, καὶ τελευταῖον καταντᾷ εἰς μὲν τὸ θηλυκὸν κίτρινον μελάγχροινον, εἰς δὲ τὸ ἀρσενικὸν μελάγχροινον κλίνον εἰς τὸ μέλαν. Ἡ Καμηλοπάρδαλις ἀναμασσᾷ ὡς πᾶν ἄλλο ζῶον, τὸ ὁποῖον ἔχει κέρατα ἐνταυτῷ καὶ διχήλους πόδας· καὶ βόσκεται δὲ ὁμοιοτρόπως, πλὴν ὄχι συχνά, διότι ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον κατοικεῖ, δὲν ἔχει παρὰ ὀλίγον χόρτον. Τὴν τροφὴν αὐτῆς λαμβάνει τὸ πλέον ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, τρώγουσα τὰ φύλλα καὶ τὰ τρυφερὰ βλαστάρια. Γεννᾶται δὲ εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς Ἀφρικῆς, ὀλίγον τι πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, καὶ μάλιστα πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ὑπάρχει δένδρον τι ἐξαιρέτου εἴδους, τὸ ὁποῖον αὐτὴ ὑπεραγαπᾷ.

Ἡ Καμηλοπάρδαλις ἔχει μεγάλην δύναμιν, ἀλλ' εἶναι ἥμερος καὶ δειλή. Ὅταν ὁρμήσῃ κατ' αὐτῆς ὁ λέων, ὑπερασπίζεται διὰ λακτισμάτων, τὰ ὁποῖα γίνονται μὲ ταχύτητα καὶ βίαν ἀπερίγραπτον. Τὰ κέρατά της δὲν μεταχειρίζεται ποσῶς ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς. Τρέχει δὲ ταχύτερα τοῦ ἵππου.

Πρό τινων χρόνων ἐστάλθη ἐξ Αἰγύπτου εἰς Κωνσταντινούπολιν μία Καμηλοπάρδαλις, πρὸς πλουτισμὸν τοῦ βασιλικοῦ ζωοτροφείου. Ὁ φύλαξ αὐτῆς εἶχε συνήθειαν νὰ τὴν ἐκβάλλῃ διὰ γύμνασιν εἰς τὴν εὐρύχωρον ἀνοικτὴν πλατεῖαν τοῦ Ἱπποδρόμου, ὅπου συνήρχοντο καθημέραν οἱ Τοῦρκοι παμπληθεὶ διὰ νὰ γνωρισθῶσι μὲ τὸ παράδοξον τοῦτο τετράποδον. Τόσον ἄβλαβος δὲ ἦτον ἡ Καμηλοπάρδαλις αὕτη, καὶ τόσον ἥμερος κατήντησεν, ὥστε ἤρχισεν ὁ φύλαξ αὐτῆς νὰ τὴν γυρίζῃ καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως· ὁ κόσμος φυσικὰ ἐλάμβανε μεγάλην εὐχαρίστησιν νὰ τὴν βλέπῃ, καὶ παντοῦ, ὅθεν ἐπερνοῦσεν, ἐξηπλόνοντο προθύμως ἀπὸ τὰ ἐξώστεγα (σαχνισίνια) φιλικαὶ χεῖρες, προσφέρουσαι εἰς αὐτὴν τίποτε καλόν. Αἱ Τούρκισσαι μάλιστα τὴν ἐπεριποιοῦντο μ' ἐξαίρετον εὔνοιαν. Αἱ ῥύμαι δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι γενικῶς τόσον στεναί, ὥστε, ἐνῷ ἐπροπατοῦσεν εἰς τὸ μέσον, ἠδύνατο, στρέφουσα τὸν τράχηλον αὐτῆς δεξιὰ ἢ ἀριστερά, νὰ ἐγγίζῃ σχεδὸν τοὺς οἴκους. Μετὰ καιρὸν τινά, ὅτε ἤρχετο εἰς μέρος, ὅπου εἶχε φιλευθῆν πλουσιοπαρόχως, ἂν ἐτύχαινε νὰ μὴν ἦναι κάνεῖς σκυμμένος, ἐκτύπα ἐλαφρὰ εἰς τὸ ἐξώστεγον, ὡς διὰ νὰ δώσῃ εἴδησιν τῆς παρουσίας της. Ἦτο μὲν εἰς τὸ ἄκρον εὐπειθής, ᾗ ἐδιευθύνετο εὐκολώτατα· πλὴν, ὁσάκις ἀφίνετο εἰς τὴν ἰδίαν της διάκρισιν, ἔπαιρνε πάντοτε τὴν ὁδὸν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε τοὺς πλειοτέρους ἢ τοὺς καλητέρους φίλους.

Τὸ 1827 ἐστάλθησαν ἄλλαι δύο Καμηλοπαρδάλεις εἰς τὴν Εὐρώπην, δῶρα ἀπὸ τὸν Πασσᾶν τῆς Αἰγύπτου, ἡ μὲν, πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας· ἡ δὲ, πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας. Ἡ πρώτη ἀπέθανε τὸ 1829· ἡ ἄλλη ἔζη ἀκόμη τὸ 1832, καὶ ἴσως ζῇ μέχρι τῆς σήμερον. Θέλομεν δὲ περιγράψειν αὐτὴν εἰς ἀριθμόν τινα ἀκόλουθον.

ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ.

Τι ἄλλο παρὰ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἡμέρωσε τὰ ἤθη, καὶ ἔφερεν εἰς τόσην κοινωνίαν τὰ ἔθνη; Διὰ νὰ μὴν ἀναδράμωμεν εἰς τοὺς ἀρχαίους τῆς Ἑλλάδος λαοὺς, οἱ ὁποῖοι, τέκνα κοινῆς μητρὸς, κατεσπαράττοντο ὡς ἄγρια θηρία, ᾗ ἔφθασαν εἰς ἀκατανόητον διαφθορὰν, νομίζω πολὺ ἀποδεικτικώτερον νὰ ἐξετάσωμεν μάλιστα τὰ ἀποτελέσματα τῆς θρησκείας εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Γαλλίας καὶ τῶν Βρετανικῶν νήσων, τοὺς ὁποίους λαμβάνομεν παντοῦ ὡς παράδειγμα τῶν καλῶν. Οἱ πρῶτοι ἐθυσίαζαν τοὺς δυστυχεῖς αἰχμαλώτους εἰς τοὺς βωμοὺς τῶν ψευδῶν θεῶν, καὶ οἱ φιλοπονώτατοι τὴν σήμερον ἦσαν τόσον κατὰ τὴν ὀκνηρίαν περίφημοι, ὥστε ἡ Γαλλικὴ ἀδράνεια κατήντησε παροιμιακή. Ἰδὲ τοὺς Βρετανοὺς, περὶ τῶν ὁποίων ὁ Κικέρων ἔγραφε πρὸς τὸν Ἀττικὸν, ὅτι ματαίως τὶς ζητεῖ μεταξὺ αὐτῶν ἀνδράποδα ὁπωσοῦν ἐπιτήδεια εἰς ὑπηρεσίαν, ἐπειδὴ σπανίως εὑρίσκεται λαὸς σκαιότερος καὶ ἀμαθέστερος παρ' αὐτόν. Ὅθεν, ὅτε ὁ Ἀγρικόλας τοὺς ὑπέταξε, πρῶτοι οἱ Ρωμαῖοι στρατιῶται ἔδειξαν εἰς αὐτοὺς τὰς

ἀπλωστάτας τῆς οἰκοδομικῆς ἀρχάς. Βλέποντες τόσην μεταβολὴν εἰς τὰ δύο ταῦτα ἔθνη, δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι προῆλθεν ἀμέσως ἀπὸ τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, ἥτις ἔφερε παντῆ, ὅπου εἰσήχθη, τὴν καθαρότητα τῶν ἠθῶν, τὰς ἐπιστήμας, καὶ τὰς τέχνας.

Ἀλλὰ τοιαῦτα θαύματα ἐνεργεῖ εἰσέτι πᾶσαν ἡμέραν· ὅθεν οἱ Γροελλανδοὶ τὴν δέχονται παμπληθεί· οἱ Ὀττεντότοι, οἱ Κάφφραι, ᾗ ἄλλαι τῆς Ἀφρικῆς ἄγριαι φυλαὶ, μαγευόμενοι ἀπὸ τὴν οὐράνιον τοῦ Εὐαγγελικοῦ κηρύγματος δύναμιν, ἀνεγείρουσι πόλεις, νοσοκομεῖα, ᾗ παιδαγωγεῖα, ἔχοντες ὅλων τούτων τῶν ἔργων διευθυντὰς τοὺς ἀποστόλους τῆς νέας θρησκείας· οἱ Ἰνδοὶ, ἀρνούμενοι κατ' ὀλίγον τὴν βάρβαρον τοῦ Βραχμᾶ λατρείαν, δὲν καίουσι πλέον, ὡς ἄλλοτε, τὰς χήρας εἰς τῶν ἀνδρῶν τοὺς τάφους. Ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς νήσους τοῦ μεσημβρινοῦ ὠκεανοῦ ἐθριάμβευσεν ἐσχάτως ὁ Χριστιανισμός. Μεταξὺ δέκα ἐτῶν αἱ κυκλάδες αὗται μετεβλήθησαν παράδοξον τρόντι καὶ θαυμασίαν μεταβολήν· ἐπειδὴ ἔχουσιν ἐκκλησίας, ἐψήφισαν σοφοὺς νόμους, ἐσύστησαν τακτικὴν διοίκησιν, ἔμαθαν τέχνας, ἤνοιξαν σχολεῖα, ὅπου αἱ Σανδουϊκαὶ νῆσοι μόναι στέλλουσιν ὡς 45,000 παιδίων. Καὶ σημείωσε ὅτι ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο εἰμὴ δεσποτισμὸς, αἱματοχαρὴς εἰδωλολατρεία, δυστυχεῖς ἄγριοι, καὶ πάθη κτηνώδη. Ὀλίγοι τινὲς ἱεροκήρυκες μὲ τὴν Βίβλον κατώρθωσαν ἐκεῖ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδαν εἰς ὅλους αὐτῶν τοὺς θεοὺς ἑνωμένους.—Ἡως.

ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΕΡΓΑΤΑΙ. ΑΡΙΘ. 2.

Το μέρος ἐκεῖνο τῆς Ἰταλίας, τὸ συνορεῦον μὲ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, ἀπὸ τὰ Γενοβαϊκὰ ὄρη ἕως τὸ ἄκρον τῆς Καλαβρίας, ἑπτακόσια περίπου μίλια μακρὺ, σύγκειται,—ἐκτὸς εἰς ὀλίγους τινὰς τόπους, καθὼς εἰς τὴν Νεάπολιν, ὅπου μεσολαβοῦν λόφοι,—ἀπὸ λωρίδα πλατυτάτην χώρας ἐπιπέδου, ἐκτεινομένην ἀπὸ τὸ παράλιον ἕως τὰς ὑπωρείας τῶν Ἀπεννίνων. Το μέρος τοῦτο καλεῖται ἡ Μαρέμμα· εἶναι δὲ πολλὰ νοσερὸν εἰς τὸ διάστημα τοῦ καλοκαιρίου, ἀπὸ τὸν Ἰούνιον ἕως τὸν Ὀκτώβριον· καὶ ὅσοι τῶν κατοίκων ἐμπορεῦν μεταφέρονται εἰς τοὺς λόφους, οἱ ὀλίγοι δὲ, οἱ ἐξ ἀνάγκης μένοντες, ὑπόκεινται εἰς διαλείποντα τινὰ πυρετὸν, ὅστις ἰσχναίνει τὸ σῶμα, ἀφαιρεῖ τὴν ζωτικὴν δύναμιν, καὶ, ἂν δὲν ἐμποδισθῇ σύγκαιρα, καταντᾷ θανατηφόρος εἰς τὸν πάσχοντα. Οἱ ἀγροὶ εἰς τὸ περισσότερον μέρος τῆς ἐκτεταμένης ταύτης χώρας, μάλιστα δὲ εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς καὶ Τοσκανικὰς διαιρέσεις αὐτῆς, εἶναι μέγιστοι, περιλαμβάνοντες πολλάκις χιλιάδας στρεμμάτων. Κρατοῦνται δὲ ἀπὸ ἀνθρώπους εὐκαταστάτους, οἵτινες κατοικοῦν εἰς τὰς πόλεις, ἔχουν δ' ἐπιτρόπους καὶ θεράποντας εἰς τὰ ὑποστατικὰ, διατρίβοντας ἐκεῖ τοὐλάχιστον μέχρι τοῦ θερισμοῦ. Ἡ γῆ μὲν ὅλη ἐπιδέχεται καλλιέργειαν· ἀλλὰ τὸ περισσότερον αὐτῆς μέρος χρησιμεύει μόνον εἰς κτηνοτροφίαν· περίπου ἓν τέταρτον ἢ ἓν ἕκτον καλλιεργεῖται ἐτησίως. Χωρία ἢ καλύβαι δὲν φαίνονται ποσῶς· μόνον ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἐκ μακρῶν διαστημάτων, μέγα τι ἀλλὰ πληκτικὸν οἰκοδόμημα, λεγόμενον Casale, ᾗ περιέχον σιτοδοχεῖα, ἀχυρῶνας, ἱπποστάσια, μαγειρεῖον, καὶ κοιτῶνα διὰ τὸν ἐπιστάτην. Ἐπειδὴ εἰς τὰς πεδιάδας ταύτας δὲν ὑπάρχουν σταθεροί τινες κάτοικοι, μισθόνονται οἱ χρειαζόμενοι ἐργάται ἀπὸ τὸ ἐνδότερον, μάλιστα δὲ ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ μέρη τῶν Ἀπεννίνων, ὅπου, ἂν καὶ τὸ κλίμα ἦναι ὑγιεινὸν, δὲν ὑπάρχει ὅμως γῆ ἀρκετὴ πρὸς ἐνασχόλησιν τῶν ἐντοπίων χωρικῶν. Γενικῶς καταβαίνουν ἀπὸ τὰ ὄρη τὸν Ὀκτώβριον, ἀνὰ ἑκατοντάδας, ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν ὁδηγοῦ τινὸς, ὁ ὁποῖος συμφωνεῖ μὲ τὸν ἐπίτροπον τοῦ ὑποστατικοῦ διὰ τὰς δουλεύσεις καὶ τὸν μισθὸν αὐτῶν. Λογαριάζεται ὅτι ἐτησίως καταβαίνουν εἴκοσι περίπου χιλιάδες τοιουτοτρόπως εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ῥώμης μόνον. Πολλοὶ αὐτῶν μένουν ἕως τὸν Μάϊον, ἐνησχολημένοι εἰς τὰς διαφόρους ἐργασίας τῶν χωραφίων· λαμβάνουν δὲ ἀπὸ μίαν καὶ ἡμίσειαν ἕως δύο δραχμὰς καθημέραν. Κυριωτέρα τροφὴ των εἶναι ἡ πολέντα, προσφάγιόν τι κατεσκευασμένον ἀπὸ ἄλευρον Ἀραβοσίτινον βρασμένον μὲ νερὸν καὶ ἅλας, καὶ κάποτε ἠρτυμένον μὲ γάλα ἢ μὲ ξεστὸν τυρίον. Πλαγιάζουν δὲ καταγῆς, εἴτε εἰς τὸ κεντρικὸν οἰκοδόμημα, εἴτε ὑπὸ τὴν σκέπην προσωρινῶν καλυβῶν, καμωμένων ἀπὸ καλάμια, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀφθόνως εἰς τὰς χώρας ταύτας.

Τὸν καιρὸν τοῦ θερισμοῦ, περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουνίου, ἀπαιτεῖται αὔξησις ἐργατῶν· εἶναι δὲ αὕτη ἡ πλέον κρίσιμος ἐποχὴ διὰ τοὺς ταλαιπώρους ἐκείνους ἀνθρώπους, οἵτινες, ἀνὰ χιλιάδας ἐρχόμενοι ἀπὸ τὴν καθαρὰν καὶ ὑγιεινὴν ἀτμοσφαῖραν τῶν χωρίων των, ἀναπνέουν τὸν λοιμικὸν ἀέρα τῶν πεδιάδων, ἐργαζόμενοι τὴν ἡμέραν ὑπὸ καυστηρὸν ἥλιον, καὶ κοιμώμενοι τὴν νύκτα ὑπαίθριοι, εἰς τὰς βαρείας δρόσους καὶ εἰς τὸ δάγκαμα κωνώπων ᾗ ἄλλων ἐντόμων ἐκτεθειμένοι. Οἱ θερισταὶ μισθόνονται διὰ δώδεκα ἢ δεκατέσσαρας ἡμέρας, καὶ πληρόνονται ὑπὲρ τὰς δύο δραχμὰς τὴν ἡμέραν. Τρέφονται δὲ ᾗ καλήτερα τὸν καιρὸν τοῦτον, καὶ τοὺς δίδεται προσέτι περισσὸς οἶνος καὶ νερόν. Ὁ σῖτος πρέπει

νὰ ἦναι θερισμένος, ἁλωνισμένος, λικμισμένος, καὶ κοβαλημένος εἰς τὸ σιτοδοχεῖον περὶ τὰ μέσα τοῦ Ἰουλίου,—μετὰ τὴν ὁποίαν ἐποχὴν οὐδεὶς τολμᾷ νὰ μένῃ εἰς τὰ χωράφια. Περὶ ἑνὸς τῶν ἀπείρων τούτων ἀγρῶν λέγει περιηγητὴς Γάλλος·—

'Φθάσαντες εἰς τὸ μέρος, ὅπου εἶχεν ἀρχίσειν ὁ θερισμὸς, ἴδαμεν ἔμπροσθέν μας χιλίους θεριστὰς, κατὰ σειρὰν τεταγμένους ὀλόγυρα εἰς εὐμεγέθη τινὰ περιοχὴν σίτου, ὅστις σιωπηλῶς ἔπιπτεν ὑπὸ τὰ δρέπανά των, ἐνῷ δώδεκα ἔφιπποι ἐπιστάται ἐκύτταζαν κ' ἐμψύχοναν αὐτοὺς ἐκ τῶν ὄπισθεν. Ὡς ἴδαν ἡμᾶς πλησιάζοντας, ἔκβαλαν, πρὸς χαιρετισμὸν τοῦ κυρίου των, τρανήν τινα φωνὴν, ἥτις ἀντήχησε καθ' ὅλην τὴν ἐρημίαν. Μετ' ὀλίγον, ἅμαξαι τινὲς, τὰς ὁποίας εἴχαμεν προπεράσειν, ἐστάθησαν ὑπὸ τὴν σκιὰν ὀλίγων δρυῶν, αἵτινες ἔμεναν ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τῆς πεδιάδος. Σημεῖόν τι ἐδόθη, καὶ οἱ θερισταὶ, ἀφήσαντες τὸ ἔργον των, ἠραδιάσθησαν ὅλοι ἔμπροσθέν μας. Αἱ γυναῖκες ἦσαν περίπου ἰσάριθμοι μὲ τοὺς ἄνδρας· καὶ οὗτοι μὲν ἐφαίνοντο εὔμορφοι, ἀλλ' ἐκεῖναι ἦσαν φοβεραὶ, κατακοπιασμέναι καὶ βυθισμέναι εἰς τὸν ἱδρῶτα αἱ ταλαίπωροι, καθότι ἡ θερμότης ἦτο φρικτή. Ἂν καὶ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι πρὸ ὀλίγων μόνον ἡμερῶν εἶχαν ἀφήσειν τὰ ὄρη των, ἤρχιζαν ἤδη νὰ πάσχωσιν ἀπὸ τὸν νοσώδη ἀέρα. Ἀπὸ τὸν πυρετὸν δὲν εἶχαν ἀκόμη κτυπηθῆν παρὰ δύο· ἀλλ' εἰδοποιήθην ὅτι καθημέραν ἤθελεν αὐξάνειν ὁ ἀριθμὸς, καὶ ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ θερισμοῦ μόλις τὸ ἥμισυ τοῦ τάγματος ἤθελαν εἶσθαι ὑγιεῖς. "Τί γίνονται οἱ ταλαίπωροι ἀσθενεῖς;" ἠρώτησα ἐγώ. "Τοὺς δίδομεν κομμάτιον ψωμίν, καὶ τοὺς ἀποστέλλομεν." "Ἀλλὰ ποῦ ὑπάγουν;" "Ἐπιστρέφουν πρὸς τὰ ὄρη· τινὲς αὐτῶν ἀποθνήσκεν εἰς τὸν δρόμον· οἱ δὲ λοιποὶ φθάνουν εἰς τὰ ἴδια, ἀποκαμωμένοι ἀπὸ τὴν νόσον καὶ τὸν κόπον τῆς ὁδοιπορίας." Τὸ σημερινὸν γεῦμα ἦτον ἐξαίρετον διὰ τοὺς πτωχοὺς τούτους ἐργάτας· καθότι ὁ δεσπότης αὐτῶν, μὲ σκοπὸν νὰ κάμῃ πλέον εὐπρόσδεκτον τὴν ἐπίσκεψίν του, εἶχε φέρειν δύο ἁμάξας φορτωμένας χειμωνικά, τὰ ὁποῖα διεμοιράσθησαν εἰς τοὺς θερίζοντας ὁμοῦ μὲ τὸ ψωμίον. Οἱ ταλαίπωροι χωρικοὶ δὲν ἠμπόρουν νὰ σηκώσωσι τὰ ὀμμάτια ἀπὸ τοὺς ὡραίους καρπούς· ἀδυνατῶ δὲ νὰ περιγράψω τὴν χαράν, ἥτις ἔλαμψεν εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα, ὅταν αἱ μεγάλαι αὐτῶν μάχαιραι ἐφανέρωσαν τὴν κοκκίνην καρδίαν καὶ τὸν δροσιστικὸν ζωμὸν τῶν χειμωνικῶν, καὶ διέχυσαν ὀλόγυρα τερπνοτάτην εὐωδίαν. Τὴν ἡμέραν τρώγουν τρεῖς φοράς· τὸ δὲ μεσημέριον κοιμῶνται δύο ὥρας. Καὶ ὁ ἡμερινὸς μὲν οὗτος ὕπνος δὲν ἐκθέτει αὐτοὺς εἰς κανένα κίνδυνον· ἀλλ' ἡ γῆ χρησιμεύει ἀκόμη ὡς κράββατος αὐτῶν, καὶ ἀφοῦ καταβῶσιν ἐπ' αὐτῆς αἱ ψυχραὶ δρόσοι τῆς ἑσπέρας, καὶ οἱ ἄθλιοι διανυκτερεύουν ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ χώματος εἰς τὸ μέσον θειωδῶν ἀναθυμιάσεων.'

Οὕτω διὰ τριάκοντα περίπου δραχμὰς, τὰς ὁποίας λαμβάνει ἕκαστος ἐργάτης εἰς τὸ διάζημα τῶν δύο ἑβδομάδων τοῦ θερισμοῦ, ὑπάγουν χιλιάδες τῶν δυστυχῶν τούτων πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα μίλια διὰ νὰ ἐργάζωνται εἰς τὰς λοιμικὰς πεδιάδας τῆς Μαρέμμης, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες ὅτι θέλουν ἁρπάξειν τὸν πυρετὸν, καὶ ἢ ἀποθάνειν μακρὰν ἀπὸ τὰ ἴδια, ἢ ἐπιστρέψειν ἐκεῖ ἀσθενεῖς ᾗ ἀδυνατισμένοι κατὰ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ χρόνου. Τοιαύτη εἶναι, καὶ τοιαύτη ἐχρημάτισε διὰ πολλοὺς αἰῶνας, ἡ κατάστασις τῶν ἐργατῶν εἴς τινας τῶν περιφημοτέρων χωρῶν τῆς Ἰταλίας. Ἐπὶ τῶν παλαιῶν Ῥωμαίων, ἡ γῆ ἐκαλλιεργεῖτο κοινῶς ὑπὸ ἀνδραπόδων ἢ δούλων ἀγοραστῶν, οἵτινες ἐλογίζοντο σχεδὸν ὡς κτήνη, ᾗ τῶν ὁποίων τὰ πρόσωπα ἐξωσίαζαν οἱ κύριοι αὐτῶν ἀπεριορίστως, δέρνοντες, κολοβόνοντες, ἢ θανατόνοντες αὐτοὺς κατ' ἀρέσκειαν. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐνήργησε μεγάλην μεταβολήν· τὰ ἀνδράποδα ἔγιναν, πρῶτον παντων, δουλοπάροικοι, εἰς τὴν γῆν προσκολλημένοι,—πωλούμενοι, ᾗ ἀγοραζόμενοι μετ' αὐτῆς,—ᾗ ὑπόχρεοι νὰ ἐκτελῶσι μέτρον τι ἐργασίας διὰ τοὺς κυρίους των· ἀλλὰ τὰ πρόσωπά των ἦσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων. Βαθμηδὸν ἠλευθερώθησαν οἱ δουλοπάροικοι εἰς τὸ μεγαλήτερον μέρος τῆς Εὐρώπης, ᾗ μολονότι οἱ πλειότεροι ἐξηκολούθων πτωχοὶ, ἔλαβαν ὅμως τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτωσι τὰ προϊόντα τοῦ ἱδρῶτός των ὅπου καὶ ὅπως ἠδύναντο ἐπωφελέστερα. Τούτου πλειότερον δὲν ἠμπόρεσε μέχρι τοῦ νῦν νὰ κατορθώσῃ διὰ τοὺς Εὐρωπαίους ἐργάτας ἡ ἀνθρωπίνη δικαιοσύνη καὶ φιλανθρωπία. Περαιτέρω τινὰ τῆς καταζάσεως αὐτῶν βελτίωσιν θέλει συνεπιφέρειν ἡ βραδεῖα πρόοδος τῆς ἀνθρωπίνου κοινωνίας εν γένει, καὶ ἡ τῶν ὠφελίμων γνώσεων διάδοσις μεταξύ των.

Οσον ἐξαπλόνονται καὶ διαδίδονται εἰς πλειοτέρους αἱ ἐπιστῆμαι, τόσον ὀλιγοστεύουν τὰ ἐνδεχόμενα νὰ γεννηθῶσιν ἀπ' αὐτὰς κακὰ, καὶ πολυπλασιάζονται τὰ καλά. Ὁ τολμηρὸς πλάνος,—ὅστις δὲν εἶναι ποτὲ κοινὸς ἄνθρωπος,—προσκυνεῖται ἀπὸ τὸν ἀμαθῆ καὶ χυδαῖον λαὸν, ἀλλὰ περιπαίζεται ἀπὸ τοὺς φωτισμένους ἀνθρώπους.—Βεκκαριας.

ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΕΣ τοὺς βίους ἐπισήμων ἀνδρῶν, ἐκπληττόμεθα εἰς τὴν ποσότητα τῆς ἐργασίας, ὅσην ἠδύναντο νὰ ἐκτελέσωσιν· ὁ Δημοσθένης, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, ὁ τῆς Γαλλίας Ἐρρίκος Τέταρτος, ὁ Λόρδος Βάκων, ὁ Ἰσαὰκ Νεύτων, ὁ Φραγκλῖνος, ὁ Οὐασιγκτὼν, ὁ Ναπολέων,—τὰ μέγιστα διαφέροντες εἰς τὰς νοερὰς καὶ ἠθικὰς αὐτῶν ποιότητας,—ἦσαν ὅλοι ὀνομαστοὶ διὰ τὴν φιλοπονίαν καὶ πολυπονίαν των. Ἀναγινώσκομεν πόσας ἡμέρας ἠμπόρουν ν' ἀνθέξωσιν εἰς πολυμόχθους στρατείας· πόσον ἐνωρὶς ἐσηκόνοντο· πόσον ἀργὰ ἐπλαγίαζαν· πόσας ὥρας ἐξώδευαν εἰς τὸ πεδίον, εἰς τὸ γραφεῖον, εἰς τὸ βουλευτήριον· πόσοι γραμματεῖς ἐκράτουν ἐνησχολημένοι· εἰς βραχυλογίαν, πόσον σκληρὰ ἐδούλευαν.

ΑΝΘΡΩΠΟΣ, γεννημένος ἀπὸ γυναῖκα, εἶναι ὀλιγόβιος, καὶ πλήρης ταραχῆς· ἀναβλαστάνει ὡς ἄνθος, καὶ κόπτεται· φεύγει ἀκόμη ὡς σκιὰ, καὶ δὲν διαμένει. Τὸ δένδρον, ἐὰν κοπῇ, εἶναι ἐλπὶς ὅτι θέλει ἀναβλαστήσειν, καὶ ὅτι ὁ τρυφερὸς αὐτοῦ βλαστὸς δὲν θέλει λείψειν· καὶ ἂν ἡ ῥίζα αὐτοῦ παλαιωθῇ εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁ κορμός του ἀποθάνῃ εἰς τὸ χῶμα, ὅμως μὲ τὴν ὀσμὴν τοῦ ὕδατος θέλει βλαστήσειν, καὶ θέλει ἐκβάλειν κλάδους ὡς νεόφυτον. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει, καὶ παρέρχεται· ναὶ, ὁ ἄνθρωπος ἐκπνέει, καὶ ποῦ εἶναι; Καθὼς τὰ ὕδατα ἐκλείπουν ἀπὸ τὰς λίμνας, καὶ ὁ χείμαῤῥος ὀλιγοστεύει καὶ ξηραίνεται, οὕτω ὁ ἄνθρωπος, ἀφοῦ κοιμηθῇ, δὲν ἀνεγείρεται· ἕως νὰ μὴν ὑπάρχωσι πλέον οἱ οὐρανοὶ, δὲν θέλουν ἐξυπνήσειν, οὐδὲ θέλουν σηκωθῆν ἀπὸ τὸν ὕπνον των.—ΙΩΒ.

ΟΤΕ ὁ Ἀρεξέλιος ἠρωτήθη ἀπὸ τὸν φίλον του Φαυστῖνον, πῶς ἠμπόρεσε νὰ κατορθώσῃ τοσαῦτα; "Ὁ χρόνος," ἀπεκρίθη, "ἔχει τριακοσίας ἑξήκοντα πέντε ἡμέρας, ἢ ὀκτὼ χιλιάδας ἑπτακοσίας ἑξήκοντα ὥρας· εἰς τοσαύτας ὥρας μεγάλα πράγματα δύναταί τις νὰ κατορθώσῃ· ἡ βραδυπόρος χελώνη ἐτελείωσε ταξείδιον μακρυνὸν, ἀδιακόπως κινουμένη."

Το παράδειγμα τῆς παρανομίας τῶν μεγάλων καὶ ἀξιωματικῶν εἶναι τόσον ἐπικινδυνώτερον, καθόσον ἐνεργεῖ μὲ πλειοτέραν ἰσχὺν, καὶ εἰς μακρότερον διάστημα.—ΒΕΚΚΑΡΙΑΣ.

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΙ ΜΗΧΑΝΑΙ.—Εἰς τὴν πόλιν Γλάσκουον καὶ τὰ περίχωρά της, εὑρίσκονται 310 ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ· ἐκ τῶν ὁποίων 176 μεταχειρίζονται εἰς ἐργοστάσια, 5 εἰς ἀνθρακοτομίας, 7 εἰς λιθοτομίας, καὶ 68 εἰς ἀτμόπλοα.

ΔΗΜΟΣΙΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ.

Βιβλιοθῆκαι.	Τόμοι.	Χειρόγραφα.
Παρισίων, Βασιλικὴ . .	626,000	80,000
Μονάχου, Βασιλικὴ . .	540,000	16,000
Πετρουπόλεως, Αὐτοκρατορικὴ .	432,000	15,000
Κοπενάγης, Βασιλικὴ . .	410,000	16,000
Βιέννης, Αὐτοκρατορικὴ . .	284,000	16,000
Βερολίνου, Βασιλικὴ . .	280,000	5,000
Πεκίνου, Αὐτοκρατορικὴ . .	280,000	
Δρέσδης, Βασιλικὴ . .	260,000	2,700
Γοττίγγης, Πανεπιστημίου .	250,000	5,000
Λονδίνου, Βρεταννικοῦ Μουσείου .	220,000	22,000
Ὀξονίας, Βουλειανὴ . .	200,000	25,000
Οὐολφεμβουττελίας, Ἡγεμονικὴ,	200,000	4,500
Μαδρίτου, Βασιλικὴ . .	200,000	2,500
Παρισίων, Ὁπλοθήκης . .	186,000	5,000
Στουτγαρδίας, Βασιλικὴ . .	174,000	1,800
Μεδιολάνου, Βρεραϊκὴ . .	169,000	1,000
Νεαπόλεως, Μουσείου . .	165,000	3,000
Φλωρεντίας, Μαγλιαβεχιανὴ .	150,000	12,000
Βρεσλαυΐας, Πανεπιστημίου .	150,000	2,300
Μονάχου, Πανεπιστημίου . .	150,000	2,000
Ἐδιμβούργου, ἡ τῶν Συνηγόρων	150,000	6,000
Φιλαδελφείας	44,000	
Ἀρεσδρδείου, Πανεπιστημίου .	42,000	
Βοσσῶνος, Ἀθηναίου . .	29,100	
Νεοδοράκου	25,000	
Οὐασιγκτῶνος, Ἐθνικὴ . .	24,500	

Το ἐν Παρισίοις Βασιλικὸν Τυπογραφεῖον περιέχει πεντήκοντα ἓξ εἰδῶν ἀνατολικοὺς τύπους· —ὅλα τὰ γνωστὰ ἀλφάβητα τῶν διαφόρων ἐθνῶν τῆς Ἀσίας, παλαιά τε καὶ νεώτερα, εὑρίσκονται εἰς αὐτό. Ἀναλίσκουν δὲ κατ' ἔτος εἰς τὸ τυπογραφεῖον τοῦτο ἀπὸ ὀγδοήκοντα ἕως ἑκατὸν χιλιάδας δεσμίδων χαρτίου· καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν τακτικῶς ἐνασχολουμένων ἐργατῶν εἶναι ἀπὸ τριακοσίους πεντήκοντα ἕως τετρακοσίους πεντήκοντα.

ΝΑΝΝΟΣ.—Εἰς τοὺς Παρισίους δεικνύεται νάννος τις, καλούμενος Ματθίας Γρουλίας, (Mathias Grulhia.) Ἔχει δὲ ἀνάστημα μόλις ἑνδεκα ὀγδόων τοῦ πήχεως, ἂν καὶ ἦναι εἰκοσιδύο χρόνων ἡλικίας. Ὁμιλεῖ πέντε γλώσσας, παίζει μουσικόν τι ὄργανον ἐξαίρετα, καὶ ἱππεύει ἐπιδεξιώτατα.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΑ ΠΤΗΝΑ.—Κατὰ διαφόρους καιροὺς ἔγιναν διάφορα πειράματα, ἐκ τῶν ὁποίων φαίνεται, ὅτι ὁ ἱέραξ, ἡ ἀγρία περιστερὰ, καὶ διάφορα εἴδη ἀγρίων νησσῶν, πετοῦν πρὸς ἓν μίλιον εἰς ἓν ἥμισυ λεπτὸν, ἢ πρὸς τεσσαράκοντα μίλια τὴν ὥραν, ἤγουν, ἐννεακόσια ἑξήκοντα μίλια τὴν ἡμέραν.